

KÁLMÁN LAJOS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 201866

Nevelőtestület elfogadta: 2018. szeptember 13.

Intézményvezető: Kőváriné Kis Katalin

KECSKEMÉT

2018.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3. oldal
1.1. Helyzetelemzés	3. oldal
1.2. Az intézmény küldetésnyilatkozata	4. oldal
2. Pedagógiai Program	4. oldal
3. A program alapelve	4. oldal
3.1. Gyermekkép, óvodakép	5. oldal
3.1.1. Gyermekkép	5. oldal
3.1.2. Óvodakép	5. oldal
3.1.3. Pedagógiai hitvallásunk, alapelveink	5. oldal
3.2. Óvodai nevelésünk feladatai	6. oldal
3.2.1. Egészséges életmód alakítása	7. oldal
3.2.2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	10. oldal
3.2.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	14. oldal
3.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei	18. oldal
3.3.1. Személyi feltételek	18. oldal
3.3.2. Tárgyi feltételek	19. oldal
3.3.3. Óvodai élet megszervezése	19. oldal
3.3.4. Az óvoda kapcsolatai	20. oldal
3.4. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	22. oldal
3.4.1. Játék	22. oldal
3.4.2. Verselés, mesélés	28. oldal
3.4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	31. oldal
3.4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	34. oldal
3.4.5. Mozgás	39. oldal
3.4.6. A külső világ tevékeny megismerése	42. oldal
3.4.7. Munka jellegű tevékenységek	46. oldal
3.4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	49. oldal
3.5. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	52. oldal
3.6. A gyermekek fejlődésének ellenőrzése, mérése értékelése	53. oldal
3.7. Gyermekvédelem	54. oldal
3.8. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	57. oldal

3.8.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése	58. oldal
3.8.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek fejlesztése	59. oldal
3.8.3. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése	59. oldal
3.8.4. Kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése	60. oldal
3.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	61. oldal
3.9.1. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	62. oldal
3.10. Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló programunk	63. oldal
3.11. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	66. oldal
3.12. Óvodai dokumentumok	68. oldal
Függelék	70. oldal
Tündérbert Óvoda – Mozgásfejlesztés	70. oldal
Széchenyi sétányi feladat-ellátási hely – Mese-Projekt	77. oldal
Újszerű nevelési eljárások fejlesztések (TÁMOP 3.1.11-12/2/2012.)	86. oldal

1. BEVEZETÉS

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése az 57/2015.(III.26.) határozatával 2015. július 1-vel megalapította a Kálmán Lajos Óvodát. Az intézmény jelenleg 41 csoportban 1070 kisgyermek nevelését látja el 10 feladat-ellátási helyen.

A Kálmán Lajos Óvoda a feladat-ellátási helyeinek meglévő hagyományaira építve, széles tevékenységkínálattal, a gyerekek sokoldalú fejlesztésével és a fenntarthatóság pedagógiájának felhasználásával törekszik a kor kihívásainak megfelelni.

1.1. Helyzetelemzés

Az intézmény KLO 2018/4 számú Alapító Okirata 2018. szeptember 1-én lépett hatályba.

Az intézmény neve: Kálmán Lajos Óvoda

Székhelye: 6000 Kecskemét, Egyetértés utca 17.

Az intézmény feladat-ellátási helyei:

- Kálmán Lajos Óvoda Egyetértés Utcai Óvodája
6000 Kecskemét, Egyetértés u. 15.
- Kálmán Lajos Óvoda Tündérvilla Óvodája
6000 Kecskemét Bíró Lajos utca 22.
- Kálmán Lajos Óvoda Pajtás Utcai Óvodája
6044 Kecskemét-Hetényegyháza, Pajtás utca 2.
- Kálmán Lajos Óvoda Kossuth Utcai Óvodája
6044 Kecskemét-Hetényegyháza, Kossuth utca 17.
- Kálmán Lajos Óvoda Boróka Utcai Óvodája
6000 Kecskemét, Boróka utca 2-4.
- Kálmán Lajos Óvoda Ménteleki Óvodája
6008 Kecskemét-Méntelek, Kecskeméti út 41.
- Kálmán Lajos Óvoda Széchenyi Sétányi óvodája
6000 Kecskemét, Széchenyi sétány 1.
- Kálmán Lajos Óvoda Juhar Utcai Óvodája
6000 Kecskemét, Juhar utca 11.
- Kálmán Lajos Óvoda Lánchíd Utcai Óvodája
6000 Kecskemét, Lánchíd utca 16.

1.2. Az intézmény küldetésnyilatkozata

A Kálmán Lajos Óvoda pedagógiai hitvallása:

- a gyermekekről való szeretetteljes gondoskodás
- a gyermekek testi, lelki tulajdonságainak optimális fejlesztése, szem előtt tartva a környezettudatosság és fenntarthatóság elveit
- az óvodánk kiegészítő szerepet töltsön be a család mellett a gyermekek nevelésében, hátránycsökkentő szerepet felvállalva
- bontakoztassuk ki képességüket, tehetségüket, egyenlő eséllyel részesüljenek a színvonalas nevelésben
- szuverén, felelős gondolkodású személyiséggé váljanak, megkönnyítve a társadalomba való beilleszkedésüket

2. Pedagógiai Program

A Pedagógiai Program átfogja a teljes óvodáskor nevelő-fejlesztő munkáját, az Óvodai – nevelés országos alapprogramja által.

Alaptevékenységünk:

- Óvodai Integrációs Program működtetése
- Sajátos Nevelési Igényű megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos, tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek nevelése, oktatása, valamint a szakértői bizottság javaslata alapján integrálható beszéd, - látás,- hallás,- mozgássérült és autista gyermek integrált nevelése igény szerint utazó gyógypedagógiai szolgáltatás igénybevételével. Óvodai fejlesztő program működtetése a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 173.§-a szerint.
- kifutó rendszerben (hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére a 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet 39/E §. szerinti óvodai fejlesztő program működtetése, nevelés, oktatás az integrációs program alkalmazásával

A TÁMOP 3.1.11 - 12/2-2012. „Hírös Óvodák Fejlesztése” és a DAOP 4.2.1-11 pályázatok fenntartása

3. A PROGRAM ALAPELVE:

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben gazdag színvonalas óvodai élet megteremtése. A gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermekeknek. Minden gyermek egyéniség, saját képessége szerint nevelhető, fejleszhető.

Valósuljon meg az óvoda hátránycsökkentő szerepe.

Tervünk és célunk, hogy a nevelőtestületünk és az itt dolgozó munkatársak megfelelő felkészültséggel, jó kollektív hangulatban végezzék munkájukat. Tetteikkel a felnőttek

sugározzák a szeretetet. A gyerekek kiegyensúlyozottak, derűsek legyenek, kialakuljon biztonságérzetük.

A program magában foglalja sok év legjobb gyakorlati tapasztalatait, a jól bevált értékeket megőrizve. Bennünket, óvodapedagógusokat arra készítet, hogy az egészséges óvodai életet még sokrétűbben szervezzük, figyelembe véve a gyermek egyéni érési ütemét, sajátosságait és szükségleteit.

3.1. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

3.1.1 Gyermekkép

Minden gyermek fejlődő személyiség. Életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Óvodánkban ezért arra törekszünk, hogy megértő, együtt érző légkörben nevelődjenek, a ránk bízott gyerekek. A családdal együtt szolgáljuk a gyermekek fejlődését. Minden kisgyerek egészséges, kiegyensúlyozott, szorongásuktól és félelmektől mentes legyen.

Környezetében jól eligazodó, érdeklődő, jó kapcsolatteremtő, alkalmazkodni tudó gyermekeket kívánunk nevelni. Próbáljanak logikusan gondolkodva megoldást találni a feladatokra. Találjanak barátokat, tanuljanak meg alkalmazkodni egymáshoz, ha kell saját akaratuk legyőzésével is.

Biztosítjuk az eredményes óvoda-iskola átmenetet – hátránycsökkentő szerep.

3.1.2. Óvodakép

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Hirdetjük a gyermekközpontú, befogadó, szeretetteljes, családias, színvonalas óvodai légkört, melyben a gyerekeket egyéni képességük szerint neveljük, fejlesztjük.

Hangsúlyozzuk a gyerekek testi – lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását a családi neveléssel együtt most és a jövőben is.

3.1.3. Pedagógiai hitvallásunk, alapelveink

- Valljuk, hogy a gyermekek jogainak tiszteletben tartásával, a gyermekek mindenekfelett álló érdekét szem előtt tartva, a családi nevelést kiegészítve, szeretetteljes és színvonalas óvodai légkörben tudjuk elősegíteni a gyerekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, segítve a hátrányok leküzdését.
- Nevelőmunkánk során maradéktalanul érvényesül a gyerekek tisztelete, szeretete, adottságaik és képességeik fejlesztése, az egyenlő esély lehetőségének biztosításával – személyiségközpontú neveléssel.
- A játékot kiemelt, mással nem helyettesíthető tevékenységnek tekintjük, mivel a gyermek teljes személyiségfejlesztésére ad lehetőséget. Nevelési programunk legfőbb eszköze az elmélyült, szabad játék, amely egyben a tudatosan szervezett tanulási folyamat színtere is, mellyel az élethosszig tartó tanulást alapozzuk meg – Játékközpontúság.
- Az egyén felől közelítünk a közösség építés felé, tiszteletben tartva a máságot és különbözőséget, támogatva a barátságok alakulását, így válik lehetővé, az egyén és a közösség céljainak összeegyeztethetősége. Ez által biztosítjuk a

nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek önazonosságának megőrzését, az interkulturális nevelést.

- Biztosítjuk a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és az SNI-s gyermekek esélyegyenlőségét az egyéni sajátosságok figyelembevételével az egyéni érési ütemre és képességekre alapuló differenciált, személyre szóló tervezéssel, fejlesztéssel és értékeléssel. Ezen elvek alapja az ítélet és előítélet mentes feltétel nélküli elfogadás.
- Az esztétikus és biztonságos környezetben biztosítjuk a rugalmas és folyamatos napirenden, heti renden belüli tevékeny légkört, az érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodást, a környezettudatos magatartás fejlődését és a pozitív érzelmi kötődések alakulását.
- **Elveink** az együttgondolkodás, az együttműködés, bizalom és a pozitív pedagógus attitűd. **Elkötelezettség**, a jövő és környezetünk iránti **felelősség és gondoskodás** vezérli munkánkat és magatartásunkat. **Fontos** személyes példamutatásunk életvitelünkben és emberi kapcsolatunkban.
- **Nevelőmunkánk nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.**

3.2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Óvodai nevelésünk célja:

- Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek élmény gazdag környezetben, színvonalas óvodai nevelés biztosítása, egyéni fejlődési ütemük tiszteletben tartásával, önálló gondolkodású személyiségekké váljanak.
- Fejlesztési feladatainkat differenciált, egyénre szabott segítségadással valósítjuk meg.
- Fokozott egyéni bánásmód alkalmazásával, a gyermekek másságát és különbözőségét elfogadva, és társaikkal elfogadtatva valósítjuk meg az integrált és inkluzív nevelést.
- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődése által közvetten segítsük elő az iskolai beilleszkedést.
- Sokoldalú képességfejlesztés során, játékos tevékenység közben, környezetre figyelő, környezettudatos és környezetvédő életvitel elsajátítása.

Óvodai nevelésünk feladatai

- Nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, családi légkör megteremtésén keresztül, a gyerekek meglévő tapasztalatainak felhasználásával alakítjuk a társakkal való kapcsolatot, viselkedési szokásokat, a nyelvi kifejező képességet.
- A gyerekek életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően tájékozottak legyenek az őket körülvevő világról.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességek, kompetenciák fejlesztését. az óvodai élet teljes folyamatában valósítjuk meg, így biztosítva a gyermekek számára a beszélő környezetet
- Az óvodáskor végére fizikailag és pszichikailag megfelelő fejlettségű gyerekek kerüljenek ki az óvodából.

Nevelési feladataink területei

- Egészséges életmód alakítása
- Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.2.1. Egészséges életmód kialakítása

Cél:

Alakuljon ki az egészséges életmód és harmonikus életvitel igénye, az optimális testi fejlődés és a pihenés biztosításával, az egészség megóvás, megőrzés szokásainak megalapozásával.

Feladataink az egészséges életmód alakítása során:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Egyéni képességek:

- A gyermeki szükséglet felismertetése, kielégítése, a testi-lelki szükségletek összehangolása, a helyes életritmus egészséges, biztonságos környezet kialakításával, a baleset megelőzés szabályainak ismeretével.
A környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermekek önállóságának megalapozása az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, az egészségmegőrzés szokásainak alakításával, a gondoskodással
- A nemi identitástudat és testséma fejlesztése az énkép, az önismeret, a mozgás, a gondozási feladatok és a gyermekek egészségvédelme során.

Közösségi / társas/ képességek:

- Az együttműködés fejlesztése, a társak, az óvodapedagógus és a dajka segítségének igényelésével és elfogadásával.
- Az egymás elfogadásának segítése, a tolerancia megalapozása az önkiszolgáló feladatok és a gondozási tevékenységek során.

Értelmi képességek

- Érzékelés fejlesztése (tér- és vizuális érzékelés) a tevékenységek folyamatában.
- Belső motiváció erősítése a tapasztalatszerzés, gyakorlás és sikerélmény által.
- Gondolkodás fejlesztése a szabálytudat, feladattudat és feladattartás alakításával.

Tehetséggondozás:

- A harmonikus és differenciált mozgás fejlesztése a nagymozgások és a finommotorika koordinálása által.

Anyanyelvi képességek

- Általános és relációs szókincs fejlesztése.
- Szóbeli instrukció alapján történő feladatvégzés gyakorlása az egyéni sajátosságok és fejlettségi szint figyelembevételével.
- Különböző kifejezésmódok gyakorlása a kapcsolódó tevékenységekben.
- Udvariassági formák gyakorlása, a kérés- elfogadás megfogalmazása által.
- Beszédfegyelem fejlődése a tevékenységek során.
- Metakommunikációs jelzések felismerése, megértése.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYEREKEK FEJLESZTÉSÉRE VONATKOZÓ FELADATOK:

A gyermekek meglévő készségeire, képességeire és szokásaira alapozva az egyéni szükségletek és egyéni ritmus figyelembevételével történő fejlesztés.

TARTALOM:

Testápolás:

- mosakodás- kézmosás
  - rendeltetésszerű eszközhasználat
  - saját és a környezet esztétikájának megőrzése
- Zsebkendő használat
  - Szükséglet szerint
  - Rendeltetés szerinti használat
- Fésülködés
  - igényalakítás
  - eszköz rendeltetésszerű használata
- WC használat
  - önállóság
  - saját és környezet esztétikájának megőrzése
  - WC papír rendeltetésszerű használata
- Fogmosás
  - eszköz rendeltetésszerű használata

- saját és környezet esztétikájának megőrzése
- igényalakítás

Étkezés

- önkiszolgálás – terítés sorrendisége
- eszközök rendeltetésszerű, biztonságos használata, biztonságos környezet megteremtése
- saját és környezet esztétikájának megőrzése
- kulturált étkezés szabályainak gyakoroltatása
- új ízekkel történő megismerkedtetés

Öltözködés

- sorrendiség betartása
- segítségkérés, önállóság
- egyéni szükségletek, saját tempó figyelembevétele
- saját és környezet esztétikájának megőrzése

Pihenés

- egyéni szükségletek figyelembe vétele / alvásigény /
- társak szükségleteinek figyelembe vétele

Életritmus

- rugalmas napirend az életkori, egyéni sajátosságoknak megfelelően

Mozgás-levegőzés

- Udvaron, szabadban tervezett szervezett spontán tevékenység

Betegségmegelőzés, egészségmegőrzés

- zöldség és gyümölcsnap
- baleset megelőzés: balesetvédelmi szabályzók megtanítottatása, gyakoroltatása, rögzítése
- biztonságos környezet megteremtése
- edzés: légfürdő, napfürdő, mozgás biztosítása

FELTÉTELEK:

tárgyi

- tisztálkodási eszközök
- fali hőmérő, óra csoportonként
- öltözőszekrény
- óvodai ágy, saját ágynemű
- asztalok, terítők, tálak, evőeszközök
- biztonságos, higiénikus környezet
- tagóvodánként balesetvédelmi szabályzat megléte

mentális feltételek

- derűs, nyugodt légkör
- rugalmas napirend
- egész nap friss levegő biztosítása / nyitott ablak /
- pihenéshez csend, mese, zene biztosítása
- vízivás folyamatos biztosítása

- evőeszközök használata az életkori és az egyéni sajátosságok figyelembevételével

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- Személyes példamutatás, elfogadás, mintaadás
- Pozitív megerősítéssel, dicséréssel, differenciálással, rávezetéssel, magyarázattal, szemléletes bemutatással, segítségkérés kiváráásával az önállóság és a pozitív viszonyulás támogatása.

KIMENET

- saját és környezetének esztétikájára ügyel
- az alapvető betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásait, ismeri , szabályozni képes szükségleteit
- ügyel saját és környezetének esztétikájára

3.2.2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél: Valósuljon meg a gyermekek egyéni érdekeinek, képességeinek, tevékenység szükségleteinek kibontakoztatása, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben.

Nevelőmunkánk során érjük el, hogy a gyermekek elfogadják és megértsék, hogy az emberek különböznek egymástól.

Feladataink az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés során.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak(mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának(ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvodánk a gyermekek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csatlakozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Egyéni képességek

- érzelmi biztonságot, otthonosságot, derűt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkört nyújtó környezetben az érzelmi intelligencia megalapozása, fejlesztése, az önmagához való pozitív viszonyulás kialakulásával, az önbizalom, önfegyelm, önértékelés és az önkifejező törekvések erősítése:
- a nemzeti identitástudat alakításával
- szabad véleménynyilvánítás biztosításával (önkifejező, önérvényesítő törekvés)
- az érzelmeik szabad átélésének biztosításával

- lelkiismeret furdalás nélküli „nemet mondás „ lehetőségével
- saját erősségek, gyengeségek megismerésével
- humorérzék fejlesztésével
- közösségi életre való felkészítéssel
- állandó értékrend biztosításával

Közösségi / társas/ képességek

- Az emberek különbözőségének elfogadására nevelés
- normákhoz, szabályokhoz, szokásokhoz való pozitív viszonyulás kialakításával, a beilleszkedés fejlesztése a közösségbe
- különböző tevékenységek során a kezdeményezőkézség, szervezőkézség, együttműködő és alkalmazkodó képesség, valamint a segítségkérés és nyújtás, tolerancia képességének fejlesztése.
- a felnőttekhez / az óvoda alkalmazottaihoz / a közösséghez (gyermek-gyermek) és a tágabb környezethez való pozitív attitűd jellemezze
- konfliktusok kezelésének képességfejlesztése
- csoportkohézió fejlesztése, ünnepek, élmények, távlatok átélésével
- a csoportszerveződés alakítása a szerepelsajátítással

Értelmi képességek

- Az intellektuális és erkölcsi érzelmek megalapozása, fejlesztése, megerősítése
- a spontán érdeklődés, egymástól való tanulás erősítése, fejlesztése, tapasztalatok és cselekedetek által a tudásvágy és a problémamegoldás kialakításával
- a siker örömeinek és a kudarc megéléséből való kivezetés biztosítása.
- szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, a hazaszeretet érzelmi megalapozása
- a szokás és normarendszer megalapozása az erkölcsi tulajdonságok és az akarat fejlesztésével. / együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, adakozás, felelősség/.

Tehetséggondozás

- az egyéni szociális képességek kibontakoztatásának lehetősége egyéni feladatadással, tehetséggondozással
- az érzékszervi, értelmi, mozgássérült hátrányos helyzetű halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek nevelése sajátos törődéssel, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, gyógytornász)

Nyelvi- kommunikációs képességek

- érzelmek kifejezésének nyelvi-, kommunikációs-, és metakommunikációs megnyilvánulási formáinak gyakorlása, fejlesztése, modell alapján
- szinonimák, szófajok, új fogalmak megismerése, használata, beépülése a szókincsbe

- ok-okozati összefüggések szóbeli megfogalmazása
- a nemet mondás és az őszinteség nyelvi formáinak kialakítása, gyakorlása – mintakövetéssel.
- véleménynyilvánítás során az ítéletmentes gondolkodás kialakítása

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYERMEKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK:

Biztonságot nyújtó légkörben olyan megoldási módok közvetítése, amelyek segítségével képes mérlegelni, hogy az őt ért ingerekre érzelmi hatásokra hogyan reagáljon a csoportnormák betartása mellett.

- az egyén szintjén a bizalom és elfogadás által a nyitottság és a befogadás képességeinek kialakítása
- csoportszinten az odafordulás, tolerancia és figyelem által az elfogadás, empátia fejlesztése, a mássággal való együttélés gyakorlása

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek biztosítjuk a meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakembereket.

TARTALOM

- családlátogatás (óvodába lépés előtt)
- befogadás
- gondozás
- játék
- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése
- munka jellegű tevékenységek
- tevékenységekben megvalósuló tanulás
- hagyományok, ünnepek
- szokások, szabályok, normák
- kapcsolatok – óvoda alkalmazottai
  - gyermek-óvodapedagógus
  - gyermek-dajka
  - gyermek-gyermek
  - gyermek – az óvoda további dolgozói

FELTÉTELEK:

- elvonulás lehetőségeinek biztosítása
- konfliktushelyzetek, súrlódások lehetőségének csökkentése a kiegyensúlyozott légkör biztosításával

HAGYOMÁNYOK, NÉPHAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK

- születésnapok, névnapok ünneplése
- Zenei Világnap
- Kecskemét Város Napja
- „Tök jó nap „
- Mikulás
- Advent és Karácsony
- Farsang
- Víz Világnapja
- Mesenap
- Húsvét
- Néptánc-találkozó
- Március 15
- Kézműves foglalkozás a szülőkkel
- Föld napja
- Fülemlé Fesztivál
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Projektnap
- Nyílt nap
- Évzáró – nagyok búcsúztatása
- Június 4-e a nemzeti összetartozás napja

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- diszkréció, tapintatosság, nyitottság, érzelmi azonosulás, elfogadás a családlátogatás során
- személyes minta és példamutatás
- Élményszintű tapasztalatok, tevékenységek biztosítása az érzelmek átéléséhez.
- csoportkohézió erősítése a közös élmények, hagyományok átélésével
- Segítse és ébressze fel a gyermekekben az önkifejezést illetve az én-tudat alakulását
- az óvodapedagógus megerősíti és támogatja a gyermekben kialakuló önértékelés alapjainak lerakását, helyzetet teremt az önkifejezés módjára

KIMENET

- ismeri a közösség szokásait, szabályait
- képes az erkölcsi normákat elfogadni, ezáltal a saját érzelmi-akarati állapotát szabályozni
- pozitív kötődés alakul ki a szülőföld iránt - hazaszeretet
- nemzeti identitástudat megalapozása
- énkép - önkifejezés, önérvényesítés fejlődése
- szociálisan éretté válik az iskolakezdésre.
- a következő életszakaszba / kisiskoláskor/ való átlépés belső pszichikus feltételei

3.2.3. Anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.2.3.1. Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészét áthatja.

Cél: Az anyanyelvi nevelés gyermek személyiségébe épüljön be az anyanyelv ismerete, megbecsülése, szeretete.

A kommunikációs eszköztár tegye képessé, érzései, élményei, gondolatai szabad megfogalmazását és közvetítését.

Alakuljon a gyermekek spontán beszéde tudatos nyelvhasználatná – magyarságtudat megalapozása

Sokoldalú képességfejlesztéssel a gyermekek értelmi fejlődésének elősegítése, biztosítása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben célunk, a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.

Feladataink az anyanyelvi nevelés során:

Valamennyi értelmi képesség (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség), különösen a képzelet, és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

Egyéni képességek

- beszédkedv erősítése változatos beszédhelyzetek megteremtésével, élmények, tapasztalatok biztosításával, pozitív megerősítéssel
- szóbeli kommunikáció fejlesztése a természetes beszélő környezettel
- helyes beszédtechnika kialakítása (beszédlégzés, artikulációs készség, beszédtempó, hangsúly, hanglejtés fejlesztésével)

Közösségi / társas/ képességek

- verbális és nem verbális kommunikációs kapcsolatteremtő -, és tartó képesség fejlesztése helyes minta és szabály közvetítéssel
- az őszinteség, udvariasság nyelvi formáinak kialakítása, gyakorlása a csoportnormák tiszteletben tartása mellett
- véleménynyilvánítás, vita, kritikai gondolkodás, egymás meghallgatásával, a beszédfigyelem és az együttműködés megalapozása
- az érkezés távozás esetén személyre szóló, szemkontaktus alapú üdvözléssel közösségi nevelés

Értelmi képességek

- szókincs gyarapítása, a kifejezőképesség komplex fejlesztése a kommunikációs kedv fenntartásával és ösztönzésével
- beszédpercepciók képesség fejlesztése a kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének használatával, gyakorlásával, egyéni bánásmód differenciált fejlesztés alkalmazásával
- magabiztos, tudatos önkifejezés a nyelvi kommunikációs attitűdök segítségével

Tehetséggondozás

- A beszédfejlődés hátrányainak, valamint a kognitív funkciók sérülésének kompenzálása az egyéni adottságok, érési ütem, sajátosságok és szükségletek figyelembevételével, a belső motivációra alapozott differenciált fejlesztéssel
- tehetséggondozás, választékos nyelvi eszközökben gazdag, kulturális stíluskülönböző kommunikációs helyzetek megteremtésével

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYERMEKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK

Intim beszédhelyzetek biztosításával a biztonságérzet növelése, egyéni megnyilvánulások segítése.

A sajátos fejlődési szinttel rendelkező gyermeknek biztosítani, hogy tanulja meg értékelni saját meglévő képességeit, azokat teljes mértékben kihasználni.

Becsüljük meg saját értékeiket, épségüket, ezáltal fejlődik énképük, személyiségük

Személyes mintaadással közvetítjük a szeretetteljes kommunikáció elsajátításának lehetőségét

TARTALOM

- családlátogatás során a család nyelvi kultúrájának megismerése
- az egészséges életmód tevékenységei
- az érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés és közösségi nevelés
- az értelmi fejlesztés tevékenységei, élményei
- szabad játék
- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék és gyermektánc
- rajzolás, festésmintázás, kézi munka lehetőségei
- mozgás, mozgásformák
- külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolódó tartalmak, helyzetek, módszerek
- munka jellegű tevékenységek
- tanulás lehetőségei
- anyanyelvi fejlesztő játékok gyűjteménye
- felnőtt minta spontán utánezással a mindennapi tevékenységek során

FELTÉTELEK

- mesesarok
- nyelvi játékgyűjtemény
- drámapedagógiai játékok és ritmikus mozgások
- népi énekes játékok és táncok

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- személyes minta és példaadás, szabályközvetítés
- reális, szituációnak megfelelő, egyértelmű fogalmazás
- beszédtechnikailag igényes, szókincsében választékos, modell értékű

- gyermeket meghallgató, a gyermeki kérdéseket támogató, igényesen válaszoló
- beszélő környezettel szabályt közvetít, és elkerüli a javítgatást
- tapintatos kommunikáció gyermekkel és a szülővel
- pozitív megerősítéssel támogató
- metakommunikációja színes helyzeteknek megfelelően alkalmazza
- hibátlan hangképzésű szituációhoz alkalmazkodó hangerő

KIMENET

- folyamatos összefüggő tiszta beszéd nyelvi kifejezőkészség kialakulása
- a gyermek spontán beszéde tudatos nyelvhasználatá alakul
- tempó, hangsúly, hangerő és a prozódia elemek jól tükrözik a magyar nyelv sajátosságait

3.2.3.2. Értelmi fejlesztés, nevelés

Cél:

Valósuljon meg a gyermekek természetes kíváncsiságára és érdeklődésére alapozva olyan személyiségfejlesztés, amely élmények, tapasztalatok és tevékenységek által fejleszti a megismerési folyamatokat (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem), a gondolkodási műveleteket, és alkotóképességet , hogy a gyermek eljusson a szemléletes – cselekvő szintről, a szemlélete – képszerű gondolkodási szinten át a problémamegoldó gondolkodásig és az így szerzett tudást képes megváltozott körülmények között is alkalmazni.

Feladataink az értelmi fejlesztés és nevelés során:

Egyéni képességek

- az alkotóképesség fejlesztése ösztönző környezet biztosításával
- intellektuális érzelmek fejlesztése a tudás örömeinek átélésével az önértékelés fejlesztése tudatos feladatvállalással és végzéssel
- különböző és változatos tevékenységekben és élethelyzetekben a gyermekek ismereteinek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, bővítése az értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése
- reális önértékelés alakítása a sikerélmény, a pozitív megerősítés által.
- cselekvő. manipulatív, kreatív gondolkodás fejlesztése a gyermek ötleteinek támogatásával

Közösségi / társas/ képességek

- mások ötleteinek elfogadásával, együttműködéssel a kooperációs készség fejlesztése
- konfliktuskezelés, szabálytartás, magatartásminta, beállítódások alakítása, utánzás és mintakövetés lehetőségének biztosításával

Értelmi képességek

- tervezetten szerzett tapasztalatszerzés, felfedezés, felfedeztetés a gyermek kíváncsiságára építve élményforrás biztosításával

- spontán utánzás lehetőségeinek kihasználása az önkéntelen figyelemre alapozva
- a gyermeki érdeklődés, kíváncsiság felkeltése az élmények, lehetőségek, tapasztalatok biztosításával az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetben
- készségek, képességek problémamegoldó gondolkodás alakítása, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, ezáltal megalapozva egész életen át tartó tanulást

Tehetség gondozás

- egyénre szabott tevékenységek lehetőségének biztosításával az egyéni adottságok, érési ütem, sajátosságok és szükségletek figyelembevételével, az aktivitásra és belső motivációra alapozott tehetség gondozás megvalósítása.

Nyelvi-, kommunikációs képességek

- artikulációs készségfejlesztés
- szófajok megismerésével a mondatalkotás és a későbbi szövegértés kialakulásának segítése
- ok-, okozati összefüggések elemi következtetések, ítéletek szóbeli megfogalmazása
- a látott, hallott információk észlelésének megfogalmazása
- elemző, összehasonlító műveletek szóbeli megfogalmazásra törekvés
- művészetekhez való pozitív viszony alakítása a bennük fellelhető kommunikációs csatornákon keresztül
- élmények megfogalmazása az élethelyzetekről, tapasztalatszerzésről
- szövegértés képességeinek megalapozása a komplex területeken keresztül

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYEREKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK

A tanulás során új tapasztalatok szerzésének biztosítása a társadalmi és természeti környezetről, biztonságérzet kialakításával.

Személyre szabott differenciált fejlesztés az egyéni érési ütem figyelembevételével.

TARTALOM

- egészséges életmódra nevelés
- érzelmi nevelés és erkölcsi és közösségi nevelés
- anyanyelvi kommunikációs nevelés
- játék – szabad játék
- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festésmintázás, kézi munka
- mozgás-pihenés
- a külső világ tevékeny megismerése
- munka
- tanulás
- egyéb spontán tevékenységek

FELTÉTELEK

- ösztönző-cselekvő környezet – alakítható, több célból felhasználható eszközök
- rugalmas heti rend
- témakörös vagy projekttervezés
- természetes élethelyzetekben történő élménynyújtás, gyűjtőmunka tapasztalatszerzés
- tárgyi eszközök biztosítása
- tervezetten szerzett tapasztalatok – csoportos foglalkozások tervezése, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek biztosítása

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- a gyermeki tevékenységekben biztosítja a felfedezés lehetőségét annak örömét, élmények biztosítása
- a gyermeket a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során személyre szabott pozitív megerősítéssel, értékeléssel segíti
- elfogadó, segítő, támogató
- személyes minta és példaadás
- pozitív visszajelzés, a dicsérettel való megerősítés
- spontán beszédhelyzetek létrehozása
- egyéni érési ütem és az életkori sajátosságok figyelembevételével biztosítja a gyermek önmagához való fejlődését
- az élmények lehetőségét tudatosan, tervezi, szervezi a gyermekek természetes kíváncsiságára építve, figyelve arra, hogy minden gyermek egyenlően hozzáférhessen.
- a próbálkozás lehetőségét biztosítja az óvodapedagógus sikerélményhez juttat - a kooperatív tanulás kialakulása

KIMENET

- önismeret alapjai
- motiválható, figyelme fenntartható,
- gondolkodási műveleteket alkalmazza
- meglévő tapasztalatait kreatívan használja fel különböző élethelyzetekben

3.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3.3.1. Személyi feltételek

- nevelőmunka kulcsszereplője a gyermek - az óvodapedagógus kizárólagos – elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell mintát jelent a gyermekek számára
- módszertani szabadsággal tervezi és szervezi az óvodapedagógus a foglalkozást
- az óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája
- nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelési célkitűzéseit egymás kultúrájának és anyanyelvének megismerését biztosítjuk.
- A migráns / hazájukat elhagyni kényszerülő családok / gyermekek óvodai

- nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását – az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmében.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését speciálisan képzett szakemberek látják el (megbízási szerződéssel).

3.3.2. Tárgyi feltételek

- az óvoda rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
- tárgyi felszerelések a gyermekek számára hozzáférhető, és elhelyezésük biztonságos
- az óvoda biztosítja a lehetőséget az szülők fogadására
- az eszközök és felszerelések jegyzéke - külön dokumentumban
- megfelelő munkakörnyezet áll a munkatársak részére

3.3.3. Óvodai élet megszervezése

- az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel kizárólag óvodapedagógus foglalkozik
- az óvodapedagógus biztosítja a tevékenység alapú formákat: növekvő időtartamú, 5-35 perces csoportos foglalkozások
- napirend és heti rend rendszerességre épül és a rugalmasságot is biztosítja tekintettel a helyi szokásokra, igényekre
- a gyermeki tevékenységben a játék kiemelt szerepet kap az egyéb párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységekkel harmonikus arányban
- az óvodapedagógus a gondozás során is különös figyelmet fordít a nevelésre és segíti a gyermekek önállóságának fejlődését
- a csoportnaplóban tervezi az óvodapedagógus a nevelőmunkáját a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján
- biztosítjuk az együttműködést a gondozást végző dajkákkal
- a gyermekek fejlődését kötelező dokumentumban, a fejlődési naplóban követjük nyomon.

Napirend és heti rend kialakításának elvei:

- A tevékenység központú óvodai élet megszervezése
- Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése, szervezése.
- A gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó rendszeresség és ismétlődések kialakítása

Napirend / javaslat /

6:30 – 7:00	gyülekezés	
7:00 – 10:45	játék	szabadon választott tevékenység, lehetőség a tervezett tevékenységre
	mozgás	mindennapos testnevelés, testápolási teendők
	tízórai	
	játék	szabadon választott tevékenység, lehetőség a tervezett tevékenységre,

10:45 – 13:00	udvari játék	képességfejlesztés testápolási teendők ebéd
13:00-15:00	pihenés	alvás mesével, altatódallal
15:00-17:30	Folyamatos	ébredés, testápolási teendők, uzsonna játék

- növekvő időtartamú 5-35 percig csoportos foglalkozások tervezésével és szervezésével valósuljon meg.

3.3.4. Az óvoda kapcsolatai

CSALÁD

Minőségpolitikánk alapja a család, legfontosabb közvetlen partnerünk a gyermek és a szülő.

A kapcsolattartás elvei:

- az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését
- figyelembe véve a családok sajátosságait, szokásait, érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- személyes odafordulással megvalósul a diszkréció és a titoktartás
- a csoportban folyó tevékenységek és nevelési feladatok folyamatába való betekintéssel teret engedünk a nyilvánosságnak
- korrekt partneri viszony
- elérhetőség biztosítása

Az együttműködés formái:

Kapcsolattartás	Cél	Munkaforma
Beiratkozás	Adatfelvétel Ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés
Családlátogatás	Gyermek élethelyzetének megismerése Óvoda programjával való ismerkedés	Játék a gyerekekkel Egyéni beszélgetés
Óvodakezdés- befogadás	Minél fájdalom-mentesebb elválás a szülőktől Bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt	Kisszakaszos befogadás Folyamatos és fokozatos befogadás
Szülői értekezlet	Óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, közlése Egy-egy csoport életének, fejlődésének	Értekezlet Csoportos értekezlet Helyzet megbeszélés

	megbeszélése Egy-egy csoportban készült video felvétel megtekintése	
Nyílt napok	1-2 nap esetén betekintés az óvoda mindennapjaiba	Megfigyelés Közös megbeszélés Egyéni problémák Egyéni megbeszélések
Szülői Szervezet	Szülői feladatok koordinálása Szülői kezdeményezések megvalósítása Szülők érdekképviselése	Értekezlet megbeszélés
Kézműves foglalkozás	Szülő-gyermek kapcsolat megismerése Közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése A játék elsődlegességének megerősítése a szülőkben	Közös játék, barkácsolás, kézművesség
Családi nap	Szabadidő tevékenység hasznos eltöltése Közös beszélgetések kezdeményezése Közös élménnyel óvodai kötődés erősítése,	Játékos vetélkedő Beszélgető kör
Szülők bálja	Óvoda támogatási lehetőségének biztosítása Pozitív kötődés az óvodához	bálszervezés
Anyák napja	Meghitt, közös együttlét Közös játék élmény Anya-gyermek kapcsolatának mélyítése	Közös együttlét
Évzáró műsor – nagycsoportosok búcsúzása	Közös élménnyel az óvodai együttlét erősítése A csoport vidám hangulatú játékos műsora	Közös együttlét

• **KAPCSOLATFELVÉTEL A LEENDŐ SZÜLŐKKEL:**

- szülő fogadása
- óvoda bemutatása
- helyi nevelési rendszer fő vonalának megismertetése
- az óvodát bemutató helyi nevelési program rövid kivonatának ismertetése.

KMJV Humánszolgáltatási Iroda – Közösségi Kapcsolatok Osztálya

- Együttműködés, hatályos törvényeknek való megfelelés

A BÁCS-KISKUN MEGYEI PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT

Kapcsolatunk egyre fontosabbá válik, a BTM-es és az SNI-s gyermekek kapcsán. A beiskolázáshoz adott véleményekkel, a gyermekek fejlesztésére vonatkozó javaslatokkal segítik az óvodapedagógusok munkáját. Intézményünkben a logopédusok minden évben felméri a gyermekek beszédképességét, és biztosítják számukra a fejlesztés lehetőségét.

A KECSKEMÉTI FŐISKOLA óvószakos hallgatóinak évek óta lehetőséget biztosítunk a szakmai gyakorlat megszerzéséhez, felkészítjük őket a sikeres záró-vizsgára. Amennyiben erre a főiskola igényt tart, szívesen teszünk eleget kérésüknek, hiszen ez is erősíti óvodánk jó hírnevét, egyben módot ad az óvónők önképzésére, szakmai továbbképzésére.

A HÍRÖS AGÓRA KULTURÁLIS ÉS IFJÚSÁGI KÖZPONT programjait a nevelők figyelemmel kísérik. A bábelőadások, gyermekműsorok, kiállítások, az óvodások részére szervezett foglalkozások látogatása mindig szerepelnek a csoportok éves terveiben.

Együttműködünk:

- Kecskeméti Vásárhelyi Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolával
- PEDAGÓGIAI OKTATÁSI KÖZPONT (SZEGED) a pedagógus életpálya modell - kapcsolattartás.

Szükség esetén kapcsolatot tartunk fenn a kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.

- **A KÁRPÁT-MEDENCE magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és a – lehetőségeink szerint – szakmai kapcsolatot tartunk fenn.**

Óvodánk törekszik külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre – szakmai kapcsolat fenntartására.

3.4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI és az óvodapedagógus feladatai

3.4.1. Játék

Cél: Olyan boldog gyermekkor megteremtése ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai ötletei kibontakozhatnak, képességeik komplex módon fejlődhetnek, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, pozitív megerősítéssel

Feladat: A gyermek önállóságára alapozva a gyermeki szükségleteket kielégítve az önmegvalósítás és alkotóképesség lehetőségének biztosítása.

A szabad játék lehetőségének biztosítása során a közösség szabályainak elsajátítása és egymás tiszteletben tartása

Élményszerű és elmélyült gyermeki játék kibontakozásának biztosítása

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYEREKEKKEL KAPCSOLATOS FELADATOK

- az egyén fejlettségéhez igazodva megfelelő játékeszköz kiválasztása
- biztosítja a kisgyermeknek igényeinek megfelelő lelki törődést, biztatást, megerősítést ad
- szeretetteljes légkörben, minél többoldalú tapasztalatszerzés biztosításával új ismeretek szerzése a meglévő tudástartalmak alkalmazásával.

FELTÉTELEK

- nyugodt, derűs légkör
- balesetmentes, biztonságos hely
- elegendő idő
- az eszközök / cselekvéses gondolkodási helyzetek lehetőségei /
- játék színterek biztosítása / játszósarkok, kuckók létrehozása, udvar /
- élményszerzési lehetőség biztosítása

Az óvodapedagógus feladata:

- Biztosítja a játékos tevékenység szervezést, - igény szerinti együttjátszást
- támogató serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el ezt

JÁTÉKFORMÁK

- gyakorlójáték
- konstrukciós játék
- szimbolikus szerepjáték
- szabályjáték

GYAKORLÓJÁTÉK

TARTALOM

- mozgásgyakorló játékok
- Játék különböző anyagfélésekkel
- játék a hangokkal
- játékszerek, eszközök rakosgatása

Feladataink a gyakorló játékokban

Egyéni képességek

- testséma énkép alakulásának segítése
- szem- kéz koordináció fejlesztése
- dominancia kialakulásának megsegítése
- térérzékelés fejlesztése

Közösségi / társas/ képességek

- a biztonságérzet kialakítása az egymás mellett játszás lehetőségének biztosításával
- saját és egymás játékeszközeinek tiszteletben tartása

Értelmi képességek

- érzékelés, észlelés fejlesztésével megismerő tevékenység megalapozása
- eszközök tárgyak tulajdonságának használhatóságának megismertetése

Testi képességek

- a téri tájékozódás, mozgáskoordináció fejlesztése a nagymozgások által

Nyelvi- kommunikációs képességek

- beszédkedv és kommunikációs képesség fejlődése a halandzsa szövegek, és a hanggal kísért ritmikus játékok által
- szókincs bővítése
- artikuláció, beszédritmus fejlesztése a ritmikus szótagismétlésekkel

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- a gyermek személyes terének védelme és elfogadtatása a gyermekek által
- segítő, elfogadó, ösztönző barátságos
- tudatos jelenlét, indirekt irányítás felelőssége

KONSTRUKCIÓS JÁTÉK

TARTALOM

- manipulálás
- kooperáció a társakkal / tervezés, feladatok elosztása, szerepvállalás, problémahelyzet megoldása /

Feladataink a konstrukciós játék során

Egyéni képességek

- énkép alakulása egyéni alkotások létrehozásával, az „Én csináltam „ tapasztalata növeli biztonságérzetét
- kooperációs képesség fejlesztése közös produktumok készítésével
- pozitív megerősítéssel a sikerélmény biztosítása a csoport előtti elismeréssel és a folytatás valamint a továbbfejlesztés lehetőségének biztosításával

közösségi / társas/ képességek

- az együttműködési képesség fejlesztése a közös alkotások során

- az egymástól való tanulás biztosítása és egymás produktumának tiszteletben tartása

Értelmi képességek

- észlelések / hallás, látás, tapintás / fejlesztése az eszközök, anyagok tulajdonságainak megismerése során
- motorikus képességek fejlesztése a konstruálások alkalmával
- szem- kéz koordináció fejlesztése az összeillesztés és szerkesztés által
- téri relációk fejlesztése által a matematikai kifejezések elsajátítása, rész – egész viszonyának megtapasztalása

Tehetséggondozás

- alkotó fantázia és kreativitás kibontakoztatása az egyéni ötletek, elképzelések megvalósításával

Nyelvi- kommunikációs képességek

- alkalmazzák a megszólítás, kérdés, ténymegállapítás, ítéletalkotás véleménynyilvánítás nyelvi formáit
- szóbeli szövegalkotás fejlődése a változatos gyakoroltatás során
- az érzelmek kifejezése verbális és nonverbális eszközök használatával

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA

- példa és ötletadó
- együttműködést ösztönző, támogató
- helyet és lehetőséget biztosít az alkotások bemutatására, megőrzésére
- biztató, dicsérő, tanácsadó
- tudatos jelenlét, indirekt irányítás felelőssége

SZIMBÓLIKUS SZEREPJÁTÉK

TARTALOM

- szituációs játék – szerepjáték
- báb
- dramatizálás

Feladatink a szimbolikus szerepjátékban

Egyéni képességek

- magatartásforma és viselkedéskultúra fejlesztése a szerepbe való beleélés által
- a feszültség, gátlásosság feloldása a bábbal, a szereppel való azonosulás során

- önértékelése fejlődjön az önkéntes szerepvállalással

Közösségi / társas/ képességek

- az empátiát segítő magatartásformák erősítése a szerepek gyakorlásával
- tapasztalataik élményeik alapján segítséggel gyakorolják a konfliktushelyzetek megoldását
- az önérvényesítés mellett válják képessé saját akaratának háttérbe szorítása / szerepfogadás szerepvállalás szerepátadás /
- erkölcsi intellektuális érzelmek erősödésével érzelmi fejlesztés
- a csapatmunka során fejlődnek kooperációs képességük

Értelmi képességek

- megismerő lelki folyamatok fejlesztése újabb és újabb ötletek cselekvéssorozatok által
- a valóság és képzelet viszonyának megéreztetése a valóság sokoldalú megismertetésével és eljátszásával
- fejlődnek mozgáskoordinációja a téri percepció testséma a mozgás által
- a figyelem, emlékezet, képzelet reprodukciós készség fejlesztése a kitalált történetek visszaadásával

Tehetség gondozás

- szereplési lehetőségek biztosításával a szereplési vágy kielégítése és a kreativitás kibontakoztatása

Nyelvi- kommunikációs képességek

- növekedjen a társakkal való kommunikáció igénye, beszédkedve
- fokozódjon a beszédértés a társak megértése
- az irodalmi művekben szereplő szófordulatok beépülésével gyarapodjen szókincse, legyen árnyaltabba kifejezőkészsége
- a szerepformálás során fejlődjen mozgása és verbális eszközrendszere
- ismerkedjen a prozódiai elemeivel / hangszín, hangerő, hangsúly, artikuláció

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- példaadó, segítő
- bátorító
- improvizatív
- kezdeményező
- együtt játszó
- önállóságot segítő
- indirekt irányító, tudatos jelenlét

SZABÁLYJÁTÉK

TARTALOM

mozgásos játékok

- énekes népi játékok
- fogócskák
- szembekötődik
- labdajátékok
- versenyjátékok

értelem fejlesztő játékok

- érzékelést, észlelést, megfigyelőképességet, figyelmet, logikus gondolkodást, ismereteket, beszédkésztséget fejlesztő játékok

Feladatink a szabályjátékban

Egyéni képességek

- alakuljon reális önértékelésük a siker-, és kudarcűrő képesség fejlődésével
- erősödjen feladattartásuk a szabályok betartása által

Közösségi / társas/ képességek

- sajátítsák el a helyes magatartás alapvető formáit
- alapozódjan meg felelősségérzetük a csoportos versenyek során / csapatszellem, versenyszellem /
- fejlődjen szabálytudatuk a szabályok elfogadásával és betartásával
- törekszünk az egymásért folytatott játéktevékenység örömeinek kialakítására

Értelmi képességek

- fejlődjen érzékelésük, észlelésük és megfigyelőképességük az értelem fejlesztő játékok biztosításával
- a problémahelyzetek megoldása során végzett gondolkodási műveletek által fejlődjen logikus gondolkodásuk
- a figyelemmegosztás és figyelemkoncentráció fejlődésével erősödjen figyelmük
- a szabályjátékok biztosításával fejlődjen ügyességük, gyorsaságuk, legyen harmonikusabb, összerendezettebb a mozgásuk
- fejlődjen a testséma és a téri percepció, a mozgásos feladatok által

Tehetséggondozás

- állítások, szabályok felállításával a meglévő szabályok gyakorlásával fejlődjen logikus gondolkodásuk

Nyelvi- kommunikációs kompetenciák

- alkalmazzák az udvariassági magatartásformákat a tevékenység során
- legyenek képesek érzelmeiket kifejezni és mások számára elfogadhatóvá tenni
- tevékenység közben nevezzenek meg cselekvéseket, tárgyakat, testrészeket, relációkat, színeket stb. Így gazdagodjék nyelvi struktúrájuk.

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- ösztönző
- bátorító
- irányító
- pontos, érthető, rövid, tömör, szemléletes magyarázat, szabály ismertetése során
- tudatos jelenlét, indirekt irányítás felelőssége

KIMENET

- változatos játéktevékenységek során fejlődik önismeretük
- élvezi a szabad játék adta kreativitás lehetőségét
- képes önállóan és társakkal együttműködve, szabályokat betartva elmélyülten játszani
- megtervezi és megszervezi társas tevékenységét, kialakul az együttjátás igénye
- használja a szituációnak megfelelő kommunikációs formákat
- szabálytudatuk erősödésével megtanulják elviselni kudarcaikat

3.4.2. Verselés, mesélés

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag, és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi fejlődésének, és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb emberi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek egyaránt helyet kapnak.

Cél:

Alapozzuk meg a biztonságos kifejezést az anyanyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal. Alakuljon a gyermek nemzeti identitástudata a gyermek életkorának megfelelő népi, klasszikus és a kortárs irodalmi élmények nyújtásával.

Az óvodásgyermek szemléletmódjának és világképének alakítása mesélés által

Feladat:

- az anyanyelv ápolása a mindennapi mesélés, mondókázás, verselés által.
- hagyományok őrzése a népi mondókák által erkölcsi, esztétikai érzelmek fejlesztése, ráébresztés
- az irodalom iránti érdeklődés felkeltése

- a gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségének biztosítása a saját vers és mesealkotás lehetőségével, valamint annak mozgással és / vagy ábrázolással történő kombinálása

Feladataink a verseléssel, meséléssel

Egyéni képességek

- személyiségfejlesztés az érzelmek és gondolatok szabad áramlásával
- az önkifejezés / saját vers és mesealkotás / lehetőségeivel, biztosításával az önismeret az önértékelés fejlesztése
- a népi, klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismerésével esztétikai, erkölcsi értékek felismertetése

Közösségi / társas/ képességek

- a közösen átélt irodalmi élmények az együvé tartozás megéreztetése
- viselkedés- és magatartásformák alakítása a bele élőképesség fejlesztésével
- az alkotó fantázia, kreatív fejlesztése a szükséges eszközök elkészítésével
- az eltérő képességek tiszteletben tartásával a különbözőség elfogadásának toleranciának fejlesztése

Értelmi képességek

- a nemzeti identitástudat alakítása az önismeret és a világkép fejlesztésével
- az irodalmi művek változatos tevékenységeken keresztül történő feldolgozása reprodukciós képesség és az emlékezet és a gondolkodás fejlesztése
- improvizatív képesség fejlesztése a bábjáték, dramatizálás során – a fantázia szárnyalásának lehetőségével

Tehetség gondozás

- a mindennapos meséléssel a gyermekek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése
- esztétika nevelés a művészeti ágak komplex alkalmazásával
- tehetség gondozás a mesék, versek reprodukálásával, az egyéni és kifejezőmódok ösztönzésével, támogatásával

Nyelvi- kommunikációs képességek

- az anyanyelv fejlesztése helyes mintaadással
- a biztonságos önkifejezés megalapozása a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal
- a népi mondókák, versek ismételtetésével a helyes beszédtempó, hangsúly, ritmus és hanglejtés gyakorlása
- az irodalmi alkotások megszerettetése által a beszédkedv felkeltése, megtartása, beszédlejtés és artikuláció gyakorlása
- a beszédphantázia fejlesztése a mozgás, zenei hatások, ritmusélmények összekapcsolásával

- a népi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek változatos alkalmazásával sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, ezáltal szókincs bővítése / régies, népies szavak, hangutánzó, rokon értelmű szavak,
- a beszéd tartalom gazdagítása különböző szófajok és mondatfajták alkalmazásával
- a metakommunikációs eszköztár fejlesztése helyes mintaadással és a mintakövetéssel az élmények reprodukálása során

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS AZ SNI-S GYERMEKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK

- a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek felhasználásával a gyermekirodalmi alkotások megszerettetése, a gyermekek erkölcsi érzelmeinek fejlesztése
- a személyes kapcsolat, mint a fejlesztés érzelmi alapjának kialakítása a versek, a mondókák mondogatásával, ritmizálásával
- az irodalmi élmények befogadásával és átélésével fejlődnek, bensőségebbé válnak érzelmi kapcsolataik
- az irodalmi élmények közösségi szintű megélése által a nyelvi kultúra és értelmi képesség fejlesztése
- a hangulati és érzelmi elemek nonverbális megjelenésével az utánzó képesség fejlesztése
- a mese erejével erősödik én-tudatuk, fejlődik önbizalmuk.

TARTALOM

- népi mondókák, rigmusok
- gyermekversek
  - népköltészet
  - irodalmi művek
- mesék
  - népmesék
  - műmesék
- reális történetek, elbeszélések
- spontán verselés, mesélés – saját vers és mesealkotás
- klasszikus és kortárs irodalmi művek
- A magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi

FELTÉTELEK

- mindennapos mesélés, mondókázás, verselés
- az óvodai élet tervezett és spontán helyzetei
- hely, idő, mesesarok biztosítása
- könyvek:
  - mesekönyvek
  - leporelló
  - verses kötetek
  - ismeretterjesztő könyvek, DVD-k
  - művészeti albumok
  - mesegyűjtemény
- bábok, fejdíszek, jelmezek, díszletek
- paraván
- diavetítő, filmek

- a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások kialakítása

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- irodalmi élményt nyújtó művészi értékű többségében magyar irodalmi alkotások bemutatása
- a gyermek életkori sajátosságainak és pszichikus jellemzőinek megfelelő irodalmi művek, alkotások választása
- a mese és versmondás emlékezetből történjen, megőrizve ezáltal a műfaj nyelvi és stiláris elemeit, jellegzetes kifejezéseit, szófordulatait, képszerű kifejezéssel / kivétel az alvás előtti mese és a gyermek által a csoportba behozott könyvek/
- biztosítja a mindennapos mesélést, mondókázást és verselést
- egyaránt elmélyül a népi klasszikus és kortárs irodalmi művekben
- bemutatáskor alkalmazza a beszéd-, és előadás technikai eszközöket és a metakommunikáció változatos formáit
- személyes példaadás a könyv szeretetére és tiszteletére
- gyermekek ösztönzése a kifejező vers és mesemondásra

KIMENET

- igénylik a meséket, verseket, mondókákat
- képes az általa szeretett mese, vers reprodukálására
- kialakul szeretetük és tiszteletük a könyvek iránt, azokat naponta forgatják, használják
- ismeri és alkalmazza az irodalmi művek tolmácsolásához kapcsolódó magatartási szabályokat
- gondolkodásuknak, képzeletük, fantáziájuk szándékos figyelmük fejlődik, beszédkedvük erősödik, kialakul beszédfigyelmük
- gyarapodik szókincsük, érthető, kifejező beszédükhöz használják a metakommunikációs eszközöket

-

3.4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél: A szülőföldhöz való kötődés, hazaszeretet megerősítése
Valósuljon meg a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének formálása és esztétikai fogékonyságának megalapozása – ezáltal fejlődjön nemzeti identitástudata.

Feladat:

- a magyar népdalkincs hallgatásával segítjük a népi hagyományok megismerését azok továbbélését
- a környezet hangjainak, zörejeinek megfigyelésével, az ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal, énekes játékokkal, gyermektáncal a gyermekek éneklési kedvének felkeltése, zenei fogékonyságuk alapozása
- a közös ének – zenei tevékenység során az együttes élmény biztosítása a játékos jókedv megteremtése mely elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását

- a gyermekek zenei képességeinek fejlesztése / ritmus, éneklés, hallás, mozgás / és a zenei kreativitás alakítása az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások által
- a gyermekek mindennapi tevékenységének legyen része az éneklés, a zenélés, gyermektánc

FELADATAINK A ÉNEK, ZENE ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNCBAN

Egyéni képességek

- az éneklési kedv felkeltésével, a zenélés nyújtotta öröm érzelmek gazdag átélésével, gátlások oldásának biztosításával, a belső motiváltság és az önkifejezés segítése, az önismeret alakítása

Közösségi / társas/ képességek

- a közös játékok és élmények biztosításával az esztétikai nevelés megalapozása
- a mozgás – ritmus- zene együttes átélésével közösségi nevelés, a dallam, ritmus, mozgás szépségének az éneklés örömeinek felfedezése
- az élményt nyújtó zenei tevékenységek során sajátítsák el az ahhoz kapcsolódó szokásokat, magatartásformákat
- kooperációs készség alakítása a társ szerepének elfogadásával, az irányítási-, szerepvállalási készség fejlesztésével
- tolerancia fejlesztés az egyéni képességek figyelembevételével, differenciált feladatadással a különbözőség elfogadásának erősítése

Értelmi képességek

- a mindennapi éneklés által az éneklési készség fejlesztése
- változatos zenei tevékenységek során hallás és ritmusérzék fejlesztése
- népi gyermekjáték dalok segítségével mozgásformák táncmozdulatok elsajátítása – a téri tájékozódás és mozgás koordináció fejlesztése
- a zenei eszközök és hangszerek megismerésével, használatuk elsajátításával percepció fejlesztés és zenei ismeret szerzése
- a zenei anyagok felidézésével és előadásával a zenei emlékezet fejlesztése
- a zenehallgatás során figyelemfejlesztés, a zene befogadására való képesség fejlesztése
- nemzeti identitástudat alakítása a nemzeti, zenei anyanyelv megismerésével

Tehetséggondozás

- tehetséggondozás a zenei kreativitás, improvizáció és az egyéni zenei képességek / hallás, ritmus, éneklés / kibontakoztatásával, fejlesztésével

Nyelvi- kommunikációs képességek

- hangsúly, hangerő, tempó, hangmagasság, helyes mintaadású beszédtechnika és beszédlegzés fejlesztése

- változatos zenei tevékenység során az érdeklődés felkeltése, ezáltal beszédkedv és beszédképesség fejlesztése
- zenei képességfejlesztő játékok által a hangzók helyes megformálásának gyakorlása
- az igényesen megválasztott dalanyag megismerésével fogalomalkotás, szókincs-bővítés – jellegzetes népi szófordulatok elsajátítása, és a mondatszerkesztés fejlesztése

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYERMEKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK

- az ének a ritmus a mozgás segítségével összetett módon fejlődnek pszichikus funkciójuk, testi képességeik, alakulnak szociális kapcsolataik, érzelmeik,
- a népi gyermekjáték dalok segítségével mozgás-formákat táncmozdulatokat elsajátítatunk, melynek során gyarapodnak ismereteik, fejlődik testsémájuk, térbeli tájékozódásuk.
- az együttes élmény felébreszti a gyermekben a zene iránti kíváncsiságot, fogékonyságot, ezáltal megalapozzuk a zenei anyanyelvet.
- szociális kapcsolatok alakulása során rögződnek a közösségi normák, szabályok

TARTALOM

- mondókák, kiszámolók, kiolvasók
- lovagoltatók, döcögtetők, ölbeli játékok
- népi gyermekdalok
- énekes játékok
- népi, nemzeti gyermekjátékok
- népdalok, mődalok, alkalmi dalok,
- kánonok, többszólamú művek
- kortárs művészeti alkotások
- klasszikus művek
- térformák, mozgásformák, gyermektánc
- hallásfejlesztő játékok
- ritmusfejlesztő játékok
- gyermek néptáncok
- hangszépítő gyakorlatok
- zörejek, hangok
- hangszerek – gyermekek által készített hangszerek
- zenehallgatási darabok
- tervezett és spontán éneklések, helyzetek

FELTÉTELEK

- hely, idő, friss levegő biztosítása
- hangszerek / felnőtt és gyermek méret /
- egyéb ritmus- és zenei eszközök,
- hangvilla / minden óvónőnél /
- fejdíszek, jelmezek, bábok
- audió-eszközök / CD-k, kazetták, /
- népi játékok, dalok, mondókagyűjtemények

- népi hagyományok- ismeretterjesztő könyvek
- zenehallgatási anyagok

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- személyes példamutatás, felnőtt minta
- változatos tevékenységek és módszerek alkalmazása
- biztos hangszertudás
- a csoport adottságainak megfelelő zenei anyag kiválasztása
- gyermekek zenei kezdeményezésének elfogadása
- türelem, kivárás, pozitív megerősítés
- egyéni képességek kibontakozása, fejlesztése
- zenei kreativitás
- népi hagyományok ismerete, tisztelete
- a mindennapi zenélés biztosítása
- elismerés, dicséret
- énekes népi játékok, kortárs művészeti alkotások ismerete – igényes válogatása

KIMENET

- mindennapi tevékenységének része az éneklés, zenélés, gyermektánc
- számára kedves mondókákat, énekeket, dalokat, játékokat képes reprodukálni
- ismeri a tevékenységekhez kapcsolódó szabályokat, tér és mozgásformákat, valamint a viselkedési és kommunikációs formákat

3.4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermekeink személyiségének fejlesztésében.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

Cél: A gyermekek személyiségének, fejlődő világvilágának gazdagítása a művészetek, az esztétikus tárgyi környezete, az örömteli alkotás iránti igény kialakításával, hogy fejlődjön az önkifejezésük, a belső képalkotó képességük, a kreatív és cselekvő gondolkodásuk.

Feladat:

- változatos és komplex tevékenységekbe ágyazva megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

- ábrázoló tevékenységek lehetőségének biztosítása minden nap, melyet főként kötött témaadás nélkül, szabad alkotásra ösztönözzék a gyermekeket.
- esztétikai élménynyújtás a néphagyományokban fellelhető népművészeti elemekkel, kézműves tevékenységekkel.

Feladatok a nyelvi kommunikációs képességek területén

Egyéni képességek

- a különböző anyagok megmunkálásával, egyes mesterségek megelevenítésével, művészeti jellegű alkotásokkal az önkifejezés, önmegvalósítás lehetőségének biztosítása, önismeret fejlesztése.
- az anyagok és eszközök kipróbálásával, a felfedezés öröme, a sikerélmény, az önállóság átélésének segítése az egyéni érés és az eltérő életkori sajátosságok figyelembevételével.
- az alkotó tevékenységekkel lehetőség adódik a koncentrált elmélyülésre, a befelé fordulásra miközben erősödik a gyermek érzelmi, esztétikai és morális biztonságérzete
- a gyermeki alkotások megszületése során a belső képek gazdagítása

Közösségi / társas/ képességek

- a megfelelően kialakított szokásrenddel viselkedési minták közvetítése.
- saját és egymás munkájának, alkotásainak megbecsülésével, elfogadásával a kölcsönös tisztelet és a befogadó magatartás megalapozása, fejlesztése.
- közösségformálás, kooperáció, együttműködés iránti igény kialakítása a gyermekek különböző képességeinek felfedeztetésével, attitűdök megismerésével.
- személyes, egymást közvetlenül vagy közvetve segítő kapcsolatok támogatása, melyben a gyermekek egymástól tanulhatnak, így kölcsönösen fejlődik képességük, képességeik.
- A hagyományok megőrzése és beépítése a gyermekek életébe, hogy képesek legyenek tájékozódni a népi kultúrában és megismerhessék hazánk, népünk életbölcességét, esztétikai és erkölcsi örökségét.

Értelmi képességek

- az érdeklődés felkeltése a vizuális tevékenységek iránt az alkotás örömeinek megtapasztalásával, élmények biztosításával.
- belső motiváltság ösztönzése az élmény és fantázia képi és tárgyi megjelenítésével, kifejezésével.
- a tér-forma-szín képzetek gazdagítása az esztétikai érzékenység fokozásával és a képi gondolkodás fejlesztésével.

- érzékelés fejlesztése a tapintás, látás, hallás ingereinek egyidejű jelenlétével, észlelésével.
- ok-okozati összefüggések és az egymás után következő mozzanatok sorrend felismertetése, gyakoroltatása.
- komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképességek fejlesztése a különböző anyagok és technikák vegyes alkalmazásával.
- a felfedezés örömeinek átélése – az újra való nyitottság – a tárgyak, anyagok alakíthatóságával.
- a kitartás, a monotónia tűrés fejlesztése az újrakezdés lehetőségének biztosításával, feladattudat alakítása.
- az elvont gondolkodás megalapozása a méretek, arányok valóság-hű észlelésének fejlesztésével.
- különféle művészeti ágak bevezetése a művészetek iránti nyitottság alakításával, sokféle esztétikai élmény tapasztaltatásával a világra való nyitottság megalapozásával.

Tehetség gondozás

- az egyediség, az önálló kreativitás, a megfoghatatlan kontúrnélküli művészi ábrázolás fejlesztése, tehetség gondozás.
- a sokszínű gyermeki benső kibontakoztatása, esztétikai igényesség fokozása a szép fogalmának tartalmának megéreztetésével.

Nyelvi,- kommunikációs képességek

- a képi, személetes gondolkodás kiteljesedésének erősítésével logikai gondolkodás fejlesztése szóbeli kommunikáció során.
- a tevékenységeket komplexen kísérő ének, vers, mondóka különleges érzelmi alapú kommunikációs helyzet teremtése az esztétikai és erkölcsi élmény összefonódása érdekében.
- szókincs bővítés, a kifejezőkészség komplex fejlesztése a tevékenységek közben társakkal és pedagógussal folytatott beszélgetések során.
- összefüggő beszéd és a beszédbátorság fejlesztése a saját és egymás munkáinak, alkotásainak jellemzésével.
- vizuális és verbális szimbólumképzés fejlesztésével aktív és passzív szókincs bővítése.
- az elemi, szóbeli szövegalkotás és szövegértés kialakítása a vizuális tevékenységekhez kapcsolt szövegalkotási kedv felkeltésével.

Testi képességek

- szem-kéz koordináció fejlesztése különböző technikák alkalmazásával.
- finommotorika, a kéz differenciált mozgásának fejlesztése.
- a mozdulat örömeinek átélése festés, rajzolás és plasztikus formázás alkalmával.

- összehangolt, ritmikus mozdulatok gyakoroltatása és fejlesztése egyes eszközök használatakor.
- nagymozgások koordinációjának fejlesztése nagyobb méretű sík- és térbeli képalkotással és tárgyalakítással.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYERMEKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK:

Szeretnénk meg a gyermekekkel az alkotó tevékenységet, ez jelentsen örömteli cselekvést, segítsük szorongásainak kivetítését, oldását. Biztosítsunk lehetőséget a gyermekeknek saját belső világuk megjelenítésére.

TARTALOM:

- választható spontán és tervezett tevékenységek
- rajzolás, pasztellkrétázás, viaszkrétázás
- festés, színkeverés
- plasztikus formázás, gyurmázás, agyagozás, plakett
- nyomatok, dúcok, monotípiák
- vágás, tépés, darabolás
- mintázás, díszítés
- kasírozás, kollázs, montázs
- képalkotás, képalakítás
- hajtogatás
- varrás, fűzés, hímzés, gyöngyfűzés
- sodrás, szövés, fonás
- csomózás, körmön fonás, horgolás
- nemezelés, gyapjútechnikák
- csuhézés, szalmázás
- préselés
- termények, természetes anyagok barkácsolása
- újrahasznosított anyagok barkácsolása
- vegyes technikák
- ragasztás
- építés
- műalkotások

FELTÉTELEK:

Hely:

- a munkák tárolására, kifüggesztésére
- ábrázoló sarok biztosítása

Idő: - egész nap folyamán

Eszközök:

- változatos eszközök
- az eszközök típusait és mennyiségét a csoportok pedagógusai választják meg, a csoport korosztálya, igénye és az alkalmazott technikák szerint.

- ceruzák,
- kréták – zsírkréta, porkréta, méhviaszkréta, pasztellkréta,
- festékek – tempera, vízfesték, ujjfesték, ételfesték,
- vizes edények, ecsetek, törlők, rajztáblák,
- gipsz, forma,
- gyurma, agyag, méhviasz, mintázó tábla,
- gyapjú, gyapjútábla,
- ragasztó, hurkapálca,
- fonalak, körmön fonók, szövőkeretek,
- textilek, filcanyagok,
- tűk, ollók, cérnák, gombok, gyöngyök,
- rajzlapok, színes papírok, krepp papír, újrahasznosított papírok,
- dobozok
- termések, termények, természetes alapanyagok pl.: csuhé, szalma, faágak, csutka, toboz stb
- egyéb eszközök

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- nyitott, esztétikailag fogékony és igényes.
- meglévő eszközökkel, anyagokkal kreatívan biztosít élményeket.
- személye példaértékű, magyarázata érthető, mintakövetésre alkalmas.
- értékelése ösztönző, pozitív megerősítéssel dicsér.
- figyelembe veszi a tehetségek kibontakoztatását, új ötleteket képes adni a differenciálás során, miközben a gyermek ötleteit tiszteletben tartja.
- türelemmel és kellő kivárással a gyermek munkatempóját figyelembe véve nyújt segítséget.
- tapintatos kérdéskultúrájával és közvetett rávezetéssel vizuális problémahelyzetet teremt, megoldásra ösztönöz.
- biztosítja a választás, újrakezdés és javíthatóság lehetőségét.
- biztosítja a szabad alkotás örömét témaadástól függetlenül.
- változatos módszereket alkalmaz, jól kialakított szokásrend segítségével kerüli a felesleges magyarázatokat.
- gyermekek munkáit megbecsüli nem csak a látványos eredményt, hanem a tevékenység folyamatát is értékesnek ítéli meg.
- a gyermekek munkáit rangsor nélkül, a gyönyörködtetés és megbecsülés céljából függeszti ki, úgy hogy a gyermekek is jól láthassák.
- ügyel a baleset és egészségvédelemre.

KIMENET:

- ceruzafogása kialakult
- ismeri az eszközöket, anyagokat azok használatát
- van kedvenc ábrázoló technikája
- képes a tárgy és képalakításra
- a fő színeket felismeri, színek keveredéséről van tapasztalata

- a néphagyományokhoz kapcsolódó kézművességeket felismeri, természetes anyagokat egymástól megkülönbözteti, megnevezi
- alkalmazza a tevékenységekhez kapcsolódó szokásokat, használja a kommunikációs formákat

3.4.5. Mozgás

Cél:

Valósuljon meg a gyermekek optimális testi fejlődése, szükségleteik és mozgásigényük kielégítésével, megalapozva ezzel az egészséges életmódot és életvitelt, a rendszeresség kialakításával az egyéni szükségletek figyelembevételével.

Feladat:

Mozgása során kedvezően befolyásoljuk a gyermekek szervezetének növekedését, teherbíró képességét és az egyes szerveik teljesítőképességét.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíteni kell a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A játékos mozgások erősítsék az egészséges életmódot, melyet teremben és szabad levegőn eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában végeznek az óvodai nevelés minden napján, figyelembe véve a gyermekek egyéni szükségleteit és képességeit.

A gyermekek saját testükhöz viszonyítva képesek legyenek a térben mozogni.

FELADATAINK A MOZGÁSBAN

Egyéni képességek

- a reális énkép alakulásának segítése az önkéntességre és aktivitásra alapozva, saját mozgásképességük megismerése által
- szem- kéz, szem-láb koordináció fejlesztése a természetes mozgások gyakorlásával, tájékozódás a térben
- kondicionális képességek / erő, gyorsaság, állóképesség / és koordinációs képességek / egyensúly érzék, téri tájékozódó képesség / fejlesztése a nagymozgások által – sikerélmény és pozitív megerősítés biztosítása
- változatos mozgáshelyzetek biztosításával a mozgás esztétikájának megéreztetése

Közösségi /társas/ képesség

- az egyszerre történő gyakorlat-végzéssel a társra figyelés képességének alakítása.
- versenyhelyzetek által szabályok elfogadása és betartása során a szabálytudat feladattudat fejlesztése, a sikerélmény, kudarc, vereség átélése, tűrése, mások győzelmének tolerálása, a fegyelem fejlesztése.

- közösségi nevelés a csapatszellem alakításával, az utánzóképeség fejlesztésével és az egymástól való tanulás megalapozásával

Értelmi képességek

- a pszichomotoros képességek és készségek fejlesztése
- a mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése illetve ösztönzés a mozgásra: optimális terhelhetőség, állóképesség, kondíció, ritmus- és egyensúlyérzék fokozása.
- a mozgásbiztonság, mozgásügyesség és mozgáskoordináció alakítása a nagymozgások gyakorlásával.
- a szem-kéz, szem-láb koordinációjának működtetésével a finommotorika, a téri tájékozódás és a dominancia kialakításának segítségével a testséma fejlesztése.
- változatos mozgáshelyzetek biztosításával helyzetfelismerő-, döntési-, alkalmazkodóképesség és kitartás fejlesztése.
- a konvertálható tudás elsajátítása a gyakorlás lehetőségének biztosításával.
- rövidtávú memória, valamint szövegértés fokozása az utasítás és szóbeli leírás után történő feladatvégzéssel.

Tehetség gondozás

- tehetség gondozás differenciált feladatadással és egyéni képességek fejlesztése által versenyhelyzetekben
- zenére, ritmusra történő játékos mozgások biztosításával improvizációs készség, kreativitás, ritmusérzék fejlesztése

Nyelvi-kommunikációs képességek

- a levegőn és a szabadban végzett változatos mozgásos tevékenységek biztosításával a helyes légzés, beszédlegzés alakulásának segítése.
- utasítást megértő és feladatot végrehajtó szövegértéssel a rövid távú verbális memória fejlesztése.
- új fogalmak, eszközök, tevékenységek megismerése (szókincs bővítés).
- relációs szókincs bővítése a téri tájékozódást segítő gyakorlatokkal.
- játékos, utánzó mozgás megfogalmazásától az elvont fogalmak megértéséig való eljutással értelmi képesség fejlesztése.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYEREKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK

- az egyéni harmonikus személyiségfejlődés elősegítése a mozgásban rejlő gazdag képességfejlesztési és nevelési lehetőségeken keresztül
- a mozgás jelentsen örömteli, játékos, feszültséget oldó tevékenységet a gyermekek számára
- a társak mozgásképeségeit megismerve a különbözőség elfogadásának kialakítása segítségnyújtással.

MOZGÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI: / óvodai nevelés minden napján /

terem
szabad levegő

eszközzel
eszköz nélkül
spontán formában, szabad játék kereteiben
szervezett formában / mindennapos testnevelés, kötelező mozgás heti 1x /

TARTALOM

- járások, futások, ugrások, támasz, függés, egyensúlyozás, csúszás, mászás, gurulás, kúszás, bújás stb.
- labdajátékok – kooperatív mozgásos játékok
- szabályjátékok
- versenyjátékok
- alakzatok, térformák
- spontán játékok – szabad játék
- szervezett játékok
- játékos utánzó mozgások
- játékos, prevenciós gyakorlatok, korrekciós gyakorlatok
- mozgás változatos eszközökkel, módszerekkel
- ritmikus gyakorlatok, tánc
- mindennapos testnevelés
- heti egy kötelező mozgás

FELTÉTELEK

- pad, zsámoly
- bordásfal
- mászó rendszer, egyensúlyozó játékok
- háromdimenziós térbeli mozgásfejlesztő eszközök
- szivacs szőnyegek
- labdák, babzsákok, botok, karikák, téglák, szalagok
- kötél
- magasugró lécz
- szivacs térelemek
- trambulin
- hinta, csúszda, libikóka
- roller, kerékpár, kismotor
- tornafelszerelés: rövidnadrág, póló, fehér zokni, tornacipő
- átrendezett csoportszoba, tornaterem, udvar

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- személyes példaadás az érzelmi és akarati tulajdonságokhoz kapcsolódó magatartásformák kialakításához.
- a játékosság és a gyakorlás lehetőségének biztosítása.
- segítségadás, biztatás
- sikerélmény biztosítása
- pozitív megerősítés
- dicséret

KIMENET

- testileg fejlett, nagymozgása összerendezett
- kialakult mozgáskoordinációja, egyensúly érzéke, testsémája,

- kéz dominanciája, oldalisága
- fejlődik finommotorikája
- ismeri és elfogadja a szabályokat, fegyelmezett viselkedésre képes
- ismeri a mozgások során alkalmazott szakszavakat
- szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció
- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás

3.4.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi, és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Cél:

A természeti- és társadalmi környezet számára hasznos, kreatív gondolkodás és pozitív személet megalapozása, hogy a gyermekek felnőve önmaguk és a környezet értékeinek megismerésével felelős életvitelre legyenek képesek.

Feladat:

- a gyermekek érdeklődésére és cselekvőképességére alapozva tevékenykedtetés, hogy tapasztalatot szerezzenek a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezetről, ezáltal önálló véleményalkotások döntési képességük fejlesztése
- megismerteti a gyermekeket a helyi hagyományokkal, néphagyományokkal, szokásokkal, kulturális értékekkel, melyek segítik eligazodni abban a környezetben, ahol élnek
- matematikai tartalmú tapasztalatszerzés biztosítása, melyeket a gyermekek életkoruknak megfelelő, esetenként párhuzamosan végzett differenciált tevékenységek során alkalmaznak
- környezettudatos magatartás alapozása, reális világkép alakulása

FELADATAINK A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉBEN

Egyéni képességek:

- a természetet óvó, védő pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti és társadalmi környezetről szerzett tapasztalatok és ismeretek által
- cselekvéses tapasztalatszerzéssel, átéléssel az önálló véleményalkotás és döntési képesség fejlesztése
- az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő önállóság kialakításával, pozitív megerősítéssel az önbizalom növelése és a reális önértékelés képességének erősítése

- önismeret fejlesztése a tapasztalatszerzések során megismert saját énkép és a társakon keresztül visszatükröződő érzelmi élmények által
- önbizalom és önállóság fejlesztése a környezeti nevelésbe illesztett alkotótevékenységekkel

Közösségi / társas/ képességek:

- mikro csoportos tevékenységek alkalmával a másokkal való együttműködő képesség, a kooperáció fejlesztése egyéni és közösségi sikerélmények átélésével.
- harmonikus kapcsolat kialakítása a szűkebb és tágabb környezettel, mely tapasztalati úton, tevékenységek révén valósul meg.
- mások érzelmi állapotára való ráhangolódás és a megértő magatartás kialakítása, mely ismeretek bővítésével megalapozza a környezettudatos magatartás kialakítását is.
- néphagyományok, helyi hagyományok és a kulturális környezet megismertetésével a nemzeti identitástudat megalapozása.
- szokások és ünnepek élményszerző lehetőségével a biztonságérzet és a befogadó összetartozás erősítése.
- a szűkebb és tágabb környezet közvetlen tapasztalati úton történő megismerésével a környezettudatos viselkedés alakításával az élethosszig tartó tanulás megalapozása.

Értelmi képességek:

- érzékelés és észlelés fejlesztése az élményközpontú érzékszervi tapasztalatszerzés által.
- megfigyelőképesség emlékezet, gondolkodási műveletek fejlesztése a változatos, természetben megvalósítható és a valósághű, de mesterségesen kialakított kísérleti jellegű tevékenységek és a játék során.
- cselekedtetés közben problémahelyzetek felismertetése, megfogalmazással és önálló, kreatív megoldási lehetőségek támogatásával.
- logikus gondolkodás fejlesztése az ok-okozati összefüggések felfedeztetésével és a tevékenységek során adódó következmények vizsgálódásával, elemi következtetések levonásával.
- hasonlóságok, különbözőségek, azonosságok felismertetésével analízáló és szintetizáló képességének fejlesztése, szám és mennyiségfogalom alakítása.
- a felfedezéssel ismeretszerzést a gyermekek természetes kíváncságára, érdeklődésére és nagyfokú mozgásigényére alapozzuk, melyet a változatos tapasztalási helyzetek megteremtésével biztosítunk.
- a megismerési vágy és a motiváció felébresztésével, illetve fenntartásával lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy ismereteiket megváltozott körülmények között is a szabályokat betartva, kreatívan alkalmazzák.
- a problémamegoldó képesség és kreativitás fejlesztés a tevékenységek során biztosított próbálkozás és korrigálás lehetőségével, sikerélményhez juttatással.

- változatos probléma és tapasztalási helyzetek megteremtésével, a tanulási motiváció felébresztésével és fenntartásával a tudástartalma megváltozott körülmények között történő alkalmazási lehetőségének biztosítása

Tehetség gondozás

- különböző információkkal túlterhelt gyermekek ismereteinek tapasztalattá formálása, a valóság felfedeztetése.
- gyermekek matematikai képességeinek kibontakoztatása differenciált feladatadással és kooperatív tevékenységek szervezésével; tehetség gondozás.

Nyelvi és kommunikációs képességek:

- tapasztalatszerzés és ismeretbővítés során a magabiztos, tudatos, kreatív önkifejezés fejlesztése szókincs bővítéssel, új fogalmak megismerésével, mondatfajták használatával és a kulturált beszédstílus alkalmazásával.
- tevékenykedés, cselekvés, mozgás közben a beszéd hangzásbeli összetevőinek fejlesztése:
- artikuláció, beszédtempó, hangsúly, hanglejtés stb...
- az önálló véleményalkotás támogatásával a beszédbátorság erősítése az egyéni sajátosságok elfogadásának figyelembevételével.
- a metakommunikáció, kifejezőkészség fejlesztése komplex tevékenységbe ágyazva – pl.: dramatizálás, bábozás - , melyek segítik a természeti és társadalmi környezetről szerzett ismeretek feldolgozását.
- az ünnepek, helyi hagyományok, néphagyományok és szokások értékeit közvetítő fogalmak, népi rigmusok, versek, történetek megismertetése, melyek biztosítják az önazonosság megőrzését és megalapozzák a multikulturális befogadóképességet.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYERMEKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK:

- a gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés tevékenykedtetéssel.
- szituációk megteremtése, személyes élmények nyújtása.
- képesség-fajtánként variálható, különböző szintű differenciálás, a gyermek fejlettségi szintjéhez, állapotához, fejlesztési tervéhez igazodva, a segítő szakkompetencia útmutatásainak figyelembevételével. (gyógytornász, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus)
- finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése differenciált feladatadással.
- nagymozgás, térészlelés, térkoordináció fejlesztése mozgásos játékokkal.
- az én-funkciók alapozása a mozgás feletti kontroll erősítésével a ritmikus mozgások által.
- testséma-fejlesztés és a szándékos mozgások akarati irányításának fejlesztése, különböző testrészekre koncentrálnó játékos tevékenységekkel.

TARTALOM:

Természeti-társadalmi környezet

- test-testséma
- család, lakóhely, munka
- óvoda és környéke
- közlekedés
- környezetvédő programok: Víz világnapja március 22., Az egészség világnapja április 07., A Föld napja április 22., Madarak és fák napja május 10., Ózonréteg-védés világnapja szeptember 16., Takarítási világnap szeptember 23.
- ünnepek, szokások, hagyományok
- állatok, növények, természetvédelem
- természeti jelenségek
- gyűjtőmunka
- spontán és tervezett megfigyelések
- kísérletek, egyéb tevékenységek

Matematikai tartalmú tapasztalatok

- halmazokkal történő műveletek
- több, kevesebb, ugyanannyi
- becslés, párosítás
- rész-egész
- ellentétpárok
- határozószók, relációk, téri viszonyok
- számfogalom
- tőszámnevek, sorszámnevek, határozatlan számnevek
- ok-okozati összefüggések
- ítéletek
- logikai sorrendek, sorozatok
- problémahelyzetek létrehozása, felismerése, megoldása
- tér- sík- és mennyiségsszemlélet

FELTÉTELEK:

- a gyermekek szükségleteit figyelembe vevő napirend és heti rend.
- természetsarok: termések, termények, ágak, természet „kincsei”, zöld növények, odaillő festmény vagy művészeti alkotás reprodukciója.
- könyvek, képek
- természetes alapanyagú, alakítható, építhető eszközök.
- sokoldalúan felhasználható játékeszközök.
- kuckók, mozgásos tevékenységekhez tér kialakítása.
- udvar, kiskert, szerszámok.

- homok, víz udvari játékeszközök.

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- stabil és rugalmas szokásrenddel megalapozza az erkölcsi érzék kialakulását, mely a környezet és gyermekek számára egyaránt kedvezően, közös értékek felé mutat.
- biztosítja a befogadó érzelmi légkört, melyben az elsődleges tevékenység a játék, ami az óvodás gyermek alapigénye.
- segítségadással, pozitív megerősítéssel, türelemmel az életkori sajátosságok és egyéni érési ütem figyelembevételével folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást és az irányíthatóságot.
- egyformán jelentősnek tartja a rejtett képességeket, a készségeket és a meglévő tudást.
- örömteli élményekkel gazdagítva felhasználja a meglévő ismereteket és differenciálással tudatosan aktivizálja a gyermekek belső motiváltságát.
- megteremti a játékba integrált cselekvéses gondolkodás lehetőségeit
- a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára és utánpótlóképességére épít, hogy az ismereterősítés spontán tanulási folyamat legyen.
- a pedagógus saját ismereteit, irodalmi és zenei eszköztárát önképzéssel folyamatosan bővíti, hogy képes legyen a gyermekek ötleteire spontán és kreatívan építeni.
- a belső vezéreltség és a képességek támogatásával változatos területeken kompetens gyermekeket nevel, amellyel képessé teszi őket az élethosszig tartó tanulásra.

KIMENET

- testsémája kialakult, ismeri nevét, születési idejét, lakcímét, szülei nevét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik növényekről, állatokról, természeti jelenségekről, hagyományokról, ünnepekről.
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, amelyek a természeti-társadalmi környezet megóvásához, megbecsüléséhez szükségesek.
- ismeretei megjelennek a szókincsében.
- felismeri az elemi összefüggéseket.
- van kialakult szám- és mennyiség fogalma (6-os számkörben)
- erkölcsisége az egymásra figyelésben az együttélési szabályok betartásában a kortárs kapcsolatban és a természettel való együttérzésében megnyilvánul.

3.4.7. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- A változatos munka és munka jellegű játékos tevékenységek során olyan készségek tulajdonságok, szokások alakuljanak ki, amelyek befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, közösségi kapcsolatát, kötelesség

teljesítését. Alapozódjon meg az önmagáért és másokért végzett munka erkölcsi értéke, örömmel és szívesen az önállóságra alapozva.

Feladat:

- munka jellegű játékos tevékenységek során fedezzék fel a munka hasznosságát, szükségességét, a munka örömét – éljék át a sikerélményt.
- ismerjék meg a munka során alkalmazott eszközöket, azok használatát.
- fogadják el a munkavégzés szabályait, törekedjenek a pontosságra.

FELADATAINK A MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEKBEN:

Egyéni képességek

- személyes példaadással az aktivitás elősegítése, fejlesztő értékeléssel az önértékelés alakulásának segítése – sikerélmény biztosítása
- kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság fejlesztése a munka és munka jellegű játékos tevékenységek során – ezáltal az akarati tulajdonságok alakítása

Közösségi / társas/ képességek

- a megismerő helyzetek által az együttműködési lehetőségek biztosításával a szokások, viselkedési normák kialakítása – erkölcsi, esztétikai nevelés
- a csapatmunka támogatásával a társas kapcsolatok alakulása, a szervezőkészség és a közösségi képességek fejlesztése
- segítjük, erősítjük a gyermekek feladattartását, a többszöri, folyamatos pozitív fejlesztő értékeléssel, örömmel és szívesen vállalt a megbízott feladatok elvégzése során

Értelmi képességek

- a munka és a munka jellegű játékos tevékenységek során a készségek, képességek fejlesztése, ezáltal a környezet megismerése, a tapasztalatszerzés biztosításával
- a megismerő folyamatok gazdagítása, az érzékelést, észlelést, mozgásfejlesztést elősegítő feladatok során

Nyelvi- kommunikációs képességek

- udvariassági formák, felszólítás, közlés, kérés, buzdítás gyakorlása a tevékenységek végzése során – mintaadásra építve
- szókincsbővítés lehetősége a munkavégzés által, ok- okozati összefüggések szóbeli megfogalmazása

HÁRTÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYERMEKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK

Tiszteletben tartjuk egyéni igényeiből fakadó sajátosságait, de képességeinek megfelelően elvárjuk a közösség elé állított norma, saját szinten történő megvalósítását. Fejlettségi szintjének megfelelő, személyre szabott elvárásokkal biztosítjuk önálló tevékenységét, ezáltal fejlődését.

Munkatevékenységek során biztosítjuk a kapcsolatteremtés lehetőségét a társakkal, a feladattudat, feladattartás erősítését, ezáltal fejlesztjük közösségi képességeiket.

TARTALOM:

Önkiszolgálás

- öltözködés
- testápolás, mosdózás
- étkezés
- környezet rendjének megőrzése- teremrendezés
- gyermek személyes holmijának kezelése
- ágyazás

Naposi munka

Alkalmi megbízatások:

- öltöző-felelős
- mosdó felelős
- teremrendezés
- egyéb – alkalmoszerű feladatok

Egészségvédelem

- gyümölcs, zöldség nappal kapcsolatos feladatok
- udvari étellel kapcsolatos feladatok

Játékhoz kapcsolódó feladatok

- játékeszközök elrakása, tisztítása
- teremrendezés

Növény- és kertgondozás, állatgondozás

- élősarok gondozása
- csíráztatás, hajtás
- magvak elvetése, ültetés
- palántázás
- növények gondozása / teremben, kertben/
- kisállat gondozás

FELTÉTELEK

- hely
- idő
- eszközök, gyermekméretű eszközök
- munka jellegű játékos tevékenység, munka lehetősége
- naposi tábla

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- tudatosság, szervezés
- gyermekekkel való együttműködés
- bemutatás, személyes példaadás
- pontos, érthető feladatadás
- magyarázat
- következetesség
- fokozatosság a felelősségi körök és a feladat tartalmak felállításakor
- jutalomként történő megbízás
- biztonságos eszközhasználat, balesetvédelem
- ok- okozati összefüggések megláttatása
- dicséret, egyén és csoport előtti
- fejlesztő értékelés / folyamatos, konkrét, reális /
- közösségi kapcsolatok alakítása, erősítése

KIMENET

- örömmel és szívesen végzi az önmagáért és a közösségért végzett munkát.

3.4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva ismereteinek és tapasztalatainak gazdagításával segítjük a gyermeki gondolkodás fejlődését

Feladat:

- utánzásos, szervezett tevékenységek során a teljes gyermeki személyiség fejlődésének- az óvoda gyermekek képességeinek fejlesztése , az attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése
- a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, rendezése, feldolgozása a megismerő képességek fejlesztése által tevékenységekben megvalósuló cselekvés, tanulás során
- a környezet önálló megfigyeltetése, felfedezésére való nevelés

- valóság-hű észlelés, szándékos figyelem fejlesztése, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés

FELADATAINK A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁSNÁL

Egyéni képességek

- a tanulást támogató környezet megteremtésével, a problémahelyzetek kínálatával az egyéni erősségek és gyengeségek feltárása, a reális önértékelés alakítása, az önbizalom erősítése
- az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése a szabad gyökerű feladatválasztás biztosításával valamint az egyéni érési ütem figyelembevételével. Motiváltság fenntartása és sikerélmény biztosítása

Közösségi / társas/ képességek

- magatartásformák, viselkedési szokások, erkölcsi tulajdonságok alakulása a társas tevékenységek során kooperáció által
- a gyermek modellkövető tanulása során a társas kapcsolatteremtés elősegítése, a kapcsolattartás mélyítése

Értelmi képességek

- a gyermekek élményeire alapozva, előzetes tapasztalataira, ismereteire építve az érzékelés és észlelés fejlődésének segítése, ismereteinek bővítése
- a spontán, játékos tapasztalatszerzés során a felfedezés örömeinek biztosítása
- a gyermekek kíváncsiságára, verbális aktivitására építve a képzelet, a kreativitás és problémamegoldó képesség fejlesztése
- a szándékos figyelem, a kitartás fejlesztése a spontán érdeklődésre alapozva
- a gyermekek képességeinek fejlesztésével, az attitűdök erősítésével a meglévő ismeretek rendezésével, az elvont gondolkodás fejlesztésével az élethosszig tartó tanulás előkészítése

Tehetséggondozás

- a tevékenységekben megvalósuló, felfedezve tanulás során az elemi ok- okozati összefüggések felismerésével az ismeretek meglévő rendszerbe való beépülése – a gyermek logikai képességének fejlesztése
- tehetséggondozás az egyéni képességek kibontakoztatásával, tudatosan tervezett differenciált feladatadással

Nyelvi- kommunikációs képességek

- érzékelés, észlelés fejlesztésével hallási differenciáló képesség fejlesztése, hangfejlesztés

- anyanyelvi játékokkal, artikulációs izmok ügyesítése
- a felfedezés lehetőségének biztosításával beszédindíték, beszédkezdő fejlesztése
- szókincsbővítés az élményszerzés, ismeretszerzés során
- ritmus-, mozgás-, beszéd koordinálása, fejlesztése a játékos cselekvéses tanulás során
- gyakorlati probléma megoldás során a gondolkodási műveletek szóbeli megfogalmazásának segítése
- utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás során udvariassági formák beépülésének segítése, kooperációs magatartás fejlesztése.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYERMEKEKRE VONATKOZÓ FELADATOK

Felfedezés lehetőségének biztosításával az utánzási készségre alapozva, személyre szabott pozitív értékeléssel az önmagához és a társakhoz való pozitív viszony alakítása.

TARTALOM

- utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés, tanulás / szokások alakítása /
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

FELTÉTELEK

- az óvodai élet teljes folyamata
- napirend – rugalmas
- tervezés - heti terv
- felfedezés – élménynyújtás természetes közegben való tapasztalatszerzés
- gyűjtőmunka természetes környezetben
- spontán tervezett megfigyelés
- tevékenységben megvalósuló tanuláshoz szükséges tárgyi feltételek
- tanulást támogató környezet megteremtése

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- minta és példaadás
- kivárás, türelem
- pozitív megerősítés, személyre szabott értékelés
- sikerélmény biztosítása
- élmények, tapasztalatok, problémahelyzetek, felfedezés lehetőségének biztosítása

- a gyermekek kezdeményezésére, spontán érdeklődésére támaszkodás
- a gyermekek egyéni érési ütemének figyelembevétele

KIMENET

- kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melyek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig
- tevékenységüket a feladattudat, feladattartás jellemzi
- képes a meglévő ismeretek alkalmazására, új ismeretek megszerzésére, befogadására, egyszerű problémahelyzetek felismerésére és megoldására.

3.5. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodában nevelési folyamat eredményeként törekszünk arra, hogy a gyermekek az óvodáskor végére rendelkezzenek azokkal a képességekkel, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy sikeresen beilleszkedjenek az új környezetbe, közösségbe.

Az életkort figyelembe véve biztosítjuk a fejlettségi szint szerinti iskolakezddést a rugalmas beiskolázást. / Családdal való együttműködés /

AZ ISKOLAÉRETTSÉG TESTI, LELKI ÉS SZOCIÁLIS KRITÉRIUMAI:

TESTI FEJLETTSÉG

- testileg fejlett
- testi szükségleteinek kielégítését, mozgását, szándékosan irányítani képes
- megkezdődik a fogváltás
- elemi mozgás összerendezettséget mutat
- pontos finommozgás
- Szem-, kéz-, láb-dominancia
- térérzékelés
- testséma

LELKI FEJLETTSÉG

- nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, a természeti- társadalmi és kulturális környezetéről
- birtokában van a tanuláshoz szükséges képességekkel
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik
- megjelenik a szándékos bevésés, felidézés
- fokozatosan nő a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása, átvitele
- az elemi fogalmi gondolkodás kialakulóban van a cselekvő-, szemléletes és képi gondolkodás mellett

SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG

- ismeri a viselkedés alapvető szabályait
- képes kapcsolatteremtésre, együttműködésre
- alakulóban van önfegyelme, feladat- és szabálytudata
- képes konstruktív kommunikációra, érthetően, folyamatosan beszél

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS SNI-S GYERMEKEK

Célunk:

Az egyéni képességekhez igazodó fejlesztéssel az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséggel rendelkező gyermekek nevelése. Biztosítjuk a gyermekek számára a folyamatos, speciális szakemberek által végzett fejlesztést. Különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait.

Feladat:

- az optimális fejlesztő hatások megbeszélése, kiválasztása
- szakemberek bevonása
- a személyiség túlterhelése nélküli lehetséges, legjobb eredmény elérése a fejlődésben
- az életkori sajátosságokhoz igazodó normák, szabályok megfelelő szinten történő elsajátítása
- családi és óvodai nevelés összehangolása, amely biztosítja a fokozott figyelmet és a következetes fejlesztést.

Kimenet:

A gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

3.6. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az óvodák törekvése, és a szülők és a gyermekek igénye egyaránt, hogy a gyermekek értékelése objektív, az életkori sajátosságokat figyelembe-vevő legyen, segítse az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődését / személyre szabott pozitív értékelés /

Fejlődési napló:

Az óvodák minden korcsoportjában a gyermekekről fejlődési naplót vezetünk. A fejlődési napló nyomon követi a gyermekek megismerését, fejlesztését, dokumentálja a gyermekek mérését, értékelését, fejlesztését, az elért eredményeket.

Ellenőrzés:**Cél:**

Folyamatos visszajelzést kapunk a gyermekek személyiségfejlődéséről, neveltségéről.

Feladat:

A gyermekek személyiségfejlődésének, neveltségének folyamatos figyelemmel kísérése.

Mérés:**Cél:**

Megbízható, elemezhető adatok nyújtása az értékeléshez a gyermekek képességeiről, neveltségi szintjéről.

Feladat:

Mérés eredményeinek elemzése, további irányok meghatározása.

Óvodai mérések:**Bemeneti mérés:**

Anamnézis lap, családlátogatás, gyermekek befogadásának tapasztalatai.

Mérés lebonyolítása:

TÁMOP-3.1.11-12/2/2012. Hírös Óvodák Fejlesztése projekt által kidolgozott mérési rendszer a függelékben található.

Kimeneti mérés:

Nagycsoportban a második félév elején az óvodai szakvélemény kiadása előtt DIFER mérést végzünk.

Értékelés:**Cél:**

A gyerekek részei legyenek az értékelési folyamatnak. Közös értékrend, szokásrend kialakítása. A személyre szabott pozitív értékelés segítse a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Feladat:

Tájékoztatót ad az elért eredményekről.

3.7. GYERMEKVÉDELEM

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek az óvodába. Ezért fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés. Ennek a munkának hagyományai vannak óvodánkban, de a jövőt illetően is lesznek feladataink. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.

Célunk:

Feltárni mindazokat az okokat és felismerni azokat a problémákat, amelyek a gyermekek egészséges személyiségfejlődésüket hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.

- Minden gyermek - különös tekintettel a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekekre - önmagukhoz képest jussanak el fejlődőképességük optimális fokára.
- Az arra rászoruló gyermekek időben jussanak el a fogyatékoságuknak megfelelő intézménybe.
- Törekedjünk arra, hogy természetessé váljon gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a különbözőségek elfogadása, tisztelete.

Feladatunk:

Prevenció

A gyermekek problémáinak felismerése

Segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére

A szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének segítése.

A társadalmi folyamatok negatív hatásait sok család nem tudja kivédeni, gyakran meghaladja a problémák megoldása a szülők erejét és lehetőségeit. Ezért szükséges, hogy megértéssel közelítsünk a család felé. Kivételt jelentenek a gyermekeket veszélyeztető helyzetek.

Az óvodai gyermekvédelmi munkát a nevelőtestület minden tagja folyamatosan végzi, az intézményi gyermekvédelmi felelős irányításával.

Elősegítjük az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket az adott csoportba, lehetőleg zökkenőmentessé tesszük azt.

Arra törekszünk, hogy a gyerekeket a lehetőségekhez képest minél jobban megismerjük.

Az esetleges problémák felismerése után szükség esetén szakember segítségét kérjük.

Nyilvántartjuk a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket. A gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét folyamatosan rögzítjük.

Biztosítjuk a gyerekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvóintézkedésekre is sor kerül.

Figyelemmel kísérjük a gyerekek rendszeres óvodalátogatását, különös tekintettel a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyerekekre.

Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítik az intervenciós gyakorlatot, a családba illesztik a segítségnyújtás lehetőségét.

Javaslatainkkal segítjük, a családok szociális, anyagi, helyzetének megfelelően, a különböző támogatásokhoz való hozzájutást. / Rendszeres gyermekvédelmi támogatás, óvodáztatási támogatás /

A gyermekek szüleit írásban tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Külön helyiséget biztosítunk arra, hogy a szülő nyugodt körülmények között tudja elmondani problémáját a gyermekvédelmi felelősnek illetve az óvónőnek.

Gyermekvédelmi munkánkra a humánus, a megértés, a támaszkodás és a szeretet jellemző.

Óvodapedagógus feladatai:

- Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a befogadó nevelés megvalósul az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Megvalósul a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció.
- Hozzájárulunk a kialakult előítéletek lebontásához, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzéséhez.
- Figyelünk a csak tünetekkel jelzett, ki nem mondott gyermeki segélykérésre.
- A pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- A gyermeki szükségletek kielégítését megvalósítjuk.
- Az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés alkalmazásával a gyermeki fejlődést nyomon követjük.
- A prevenciós, korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat ellátjuk a megfelelő szakember bevonásával és a szülőkkel együttműködve.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációját speciálisan fejlesztjük.
- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre fordított kiemelt odafigyelést megvalósítjuk. A játékba való beilleszkedésüket támogatjuk.
- Az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítését és a szemléletformálást megvalósítjuk.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

A pedagógusok, szülők jelzése és a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett gyermekeknél – a veszélyeztető okok feltárása érdekében, a családlátogatás alkalmával - megismeri a gyermek családi környezetét.

Gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén felveszi és tartja a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal. A Gyermekjóléti Központ és családvédelmi Szolgálat kezdeményezésére részt vesz az esetmegbeszélésen. Az óvodában a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, Nevelési Tanácsadó) címét, telefonszámát.

A jogszabályváltozásokat figyelemmel kíséri, ezekről szükség esetén az óvónőket tájékoztatja.

A problémák mértékét meghatározza, megteszi a nyilvántartásba vételt.

Szükség esetén felveszi, illetve tartja a kapcsolatot a Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálattal, illetve a gyermekjogi képviselővel.

A szülőket tájékoztatja a gyermeknevelést segítő szervezetekről és a szociális helyzetet javító lehetőségekről.

A gyermekvédelmi szempontból figyelemmel kísért gyermekek körülményeiben történt változásokat követi, a tapasztalatokat értékeli, a további teendőket meghatározza, dokumentálja, illetve végrehajtja az esetenkénti nyilvántartás megszüntetését vagy az új nyilvántartásba vételt.

3.8. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Sajátos nevelési igényű

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küszködő

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű

Kiemelten tehetséges gyermekek

Közös célok mind a négy területre

- találják meg helyüket az óvodai közösségben, kötődjenek az őket körülvevő személyekhez
- legyenek képesek önmaguk és társaik elfogadására
- valósuljon meg a kölcsönös elfogadáson alapuló együttműködés
- speciális képességeik és szükségleteik szerint sajátítsák el a közösség szokásait, alkalmazkodjanak azokhoz
- jussanak hozzá a sajátosságaikat figyelembe vevő legeredményesebb fejlesztéshez minden területen
- valósuljon meg az együttműködés a megfelelő szakemberekkel
- korszerű pedagógiai módszerek megismerése, speciális fejlesztő eszközök alkalmazása

Közös alapelvek:

- a gyermekek meglévő állapotára, egyéni sajátosságaira építünk
- biztosítjuk a fokozatos, következetes, egymásra épülő folyamatos fejlesztést
- sok közös élményt és derűs légkört biztosítunk
- figyelembe vesszük alapvető jogait, igazodunk speciális igényeikhez
- érvényesítjük az egyéni bánásmódot, differenciálást
- kapcsolatainkban a türelem, a tolerancia, az elfogadás érvényesül
- kiemelkedően fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok és az óvodai alkalmazottak példamutató magatartását az e gyermekekhez való viszonyulásban
- együttműködés a családokkal
- fejlődésüket folyamatosan nyomon követjük / egyéni fejlődési napló/, az eredményeket rögzítjük, és erre alapozva folytatjuk a további fejlesztést

3.8.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

Speciális feladatok, feltételrendszer

Speciális célok feladatok, feltételrendszer

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása.
- A fogyatékoság típusának megfelelő, a terhelhetőséget figyelembe vevő fejlesztés biztosítása szakember segítségével, a szakértői bizottság véleménye alapján.
- A kiemelkedő képességek erősítése, ezáltal sikerélményhez juttatás, hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása, a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlására, különféle funkciók közötti egyensúly kialakítása, a szükséges speciális eszközök használatának megtanítása, az egyéni sikereket segítő tulajdonságok erősítése
- Megfelelő képzettségű szakember biztosítása- utazó gyógypedagógus
- Óvodapedagógus és gyógypedagógus együttműködése az optimális egyéni fejlesztési szükséglet, és módszer kialakításához.
- Eszközök biztosítása, folyamatos cseréje, beszerzése, sérülés specifikus módszerek, technikák szakszerű megválasztása.
- Megfelelő tér és játékeszköz-tár biztosítása.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása az egyéni foglalkoztatás kialakításához.
- Együttműködés a sérült gyermekek családjával.

A speciális, fejlesztő tevékenység sikerkritériumai az óvodáskor végére

- Felkészül az önállóságra minden lehetséges területen sérüléseik, speciális képességeik függvényében.
- Kialakul alkalmazkodó készsége, akaratereje, együttműködési készsége, természetes, elfogadott tagja a közösségnek
- Beszédfejllettsége, tanulási képessége, egyéni teherbírása képessé teszi az iskolai élet fogadására.
- Rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek speciális igényeihez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek.

3.8.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek fejlesztése

Speciális célok, feladatok, feltételrendszer

- Valósuljon meg a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése az óvodapedagógus közreműködésével, a szakemberek útmutatása alapján.
- A szükséges feltételek megteremtése, optimális felhasználása, (speciális fejlesztőeszközök, humán erőforrás)
- A kívánatos viselkedésformák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása, alkalmazkodási készség, együttműködési készség fejlesztése
- Az egyéni bánásmód, differenciálás biztosítása az egész nap folyamán
- Elvárásaink tudatosítása, következetes betartatása a gyermek egyéni sajátosságaihoz igazítva
- Együttműködés a családokkal a felzárkóztatás érdekében, a nevelési elvek közelítése
- Erősségeik feltérképezése, pozitív tulajdonságaik kiemelése a kompenzáció érdekében
- Rugalmas időintervallum alkalmazása a gyermek túlterhelésének megelőzése érdekében

Sikerkritériumok az óvodáskor végére

- Rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeihez igazodóan testi-lelki-mentális egészségmegőrzéséhez szükségesek
- A szakvéleményben megjelölt képességek elérik az iskolakezdéshez szükséges szintet
- Aktív tagjai a gyermekközösségnek, kötődnek egymáshoz és az őket körülvevő felnőttekhez
- Képesek az együttműködésre, alkalmazkodásra, betartják a közösségi szabályokat

3.8.3. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése

Speciális célok, feladatok, feltételrendszer

- Hangsúlyozott együttműködés a családokkal megfelelő pedagógiai tapintattal

- A fejlődést hátrányosan befolyásoló okok, körülmények feltárása, az óvoda jelzőrendszerként való közreműködése
- A gyermekeket megillető jogok érvényesítése az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedések javaslata
- Kapcsolattartás a szülőkkel és az illetékes szervekkel (védőnő, helyi gyermekvédelmi szervek, pedagógiai szakszolgálatok)
- Indulási hátrányok kompenzálása, felzárkóztatás megszervezése
- A beilleszkedés segítése elfogadó, bizalmat sugárzó légkör megteremtésével
- Változatos tevékenységek biztosítása, adekvát fejlesztési módszerek, eszközök alkalmazása
- Erősségek feltárásán keresztül önbizalom fejlesztése

Sikerkritériumok az óvodáskor végére

- Megtalálják helyüket a közösségben, kialakul biztonságérzetük
- Képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására, együttműködésre
- Tudják érzelmeiket kezelni és kifejezni
- Képesek az önálló elmélyült tevékenykedésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz
- A közösség egyenrangú tagjai, ismerik lehetőségeiket, korlátaikat

3.8.4. Kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése

Speciális célok, feladatok feltételrendszer

- Az óvónő elsődleges feladata a tevékenységek felismerése és ápolása
- Idő a személyes érdeklődés kibontakoztatására, alternatív tanulási élmények biztosítása
- Hasonlóan tehetséges társak közelségének biztosítása
- Tehetséggondozó programokban való részvétel (pályázatok, versenyek stb.)
- Önálló tanulási készségek kialakítása, fejlesztése
- Kreativitás, önállóság, önismertet fejlesztése
- Óvodán kívüli lehetőségek felkutatása, ajánlása a tehetségek teljes körű kibontakoztatására
- Az elszeparálódás megakadályozása, érzelmi fejlesztés
- Szülői támogatás megszerzése

Sikerkritériumok az óvodáskor végére

- Tisztában van saját képességeivel
- Kialakul helyes önértékelése
- Él az önálló felfedezés lehetőségeivel
- A közösség kreatív tagja
- Törekszik arra, hogy eredményei tükrözzék kivételes tehetségét, ugyanakkor az egyéb területeken is eléri az optimális fejlettségi szintet

3.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Óvodai szint:

- A hátrányos helyzetű gyermekek védelme: a veszélyeztetettség illetve hátrányos helyzet okainak feltárása, a családokkal való fokozott együttműködés, kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal, és a gyámüggyel javaslatétel az óvóvédő intézkedések megtételére, beilleszkedés, felzárkóztatás és tehetséggondozás segítése, a rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése.
- A szülők tájékoztatása, felvilágosítása a támogatási lehetőségekről
- A családok segítése hivatalos ügyek intézésében
- Életvitelben való segítség, tanácsadás, pozitív mintaadás nyílt napok szervezésével (pl. egészségnap)
- Óvodai közös rendezvények alkalmával olyan élmények átélése, melyekre a családban nincs lehetőség (kirándulások, bábszínház látogatás, rendezvényeken való részvétel, kiállítások megtekintése)
- Munkadélutánok, családi napok szervezése: játékok, ajándékok készítése
- Szülői közösségek kialakítása, ezeken keresztül segítségnyújtás
- Szociális ellátórendszerrel való együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvodáztatással együtt járó kiadások fedezetének hiányában)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése)
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, védőnői tanácsadás megszervezése

Csoportszint, az óvodapedagógusok feladatai:

- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, családtagokkal (családlátogatás, szülői értekezlet, nyílt napok, rendezvények, egyéni beszélgetések)
- A gyermek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, komplex állapotfelmérés, részletes anamnézis készítése
- A család szokásainak, életvitelének értékrendjének megismerése, megértése, erőforrásaik feltárása, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, közelítése
- Egyéni, differenciált fejlesztés (a tanulási képességek megalapozása, részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, kiszűrése, motiváció megteremtés, sikerélményhez juttatás)
- A lemaradást tükröző képességek gyakorlása játék közben élményszerűen
- Játékeszközök biztosítása, kölcsönzése a tartalmas otthoni időtöltésre
- A gyermekek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésében jelentkező hátrányok felszámolása a személyes kapcsolatok megerősítésével

3.9.1. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Intézményi feladatok az esélyegyenlőség megvalósítására

- Hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- A körzetünkben élő, szociálisan hátrányos helyzetű 3 éves gyermekek felkutatása, óvodai nevelésbe való bevonása.
- Igazolatlan hiányzások minimalizálása
- Szakmai szolgáltatókkal való együttműködés, fejlesztési terv közös kidolgozása
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek megismerése, alkalmazása (célirányos továbbképzések)
- Gyermekvédelmi felelős segítségnyújtása a családok számára (támogatási lehetőségek felkutatása, tanácsadás, kapcsolatfelvétel szociális ellátó rendszerrel)
- Szülői támogatás, tanácsadás, segítségadás a problémák kezelésében
- Diagnosztikai eljárások pontos kidolgozása, megfelelő szakember megkeresése
- Dologi, tárgyi feltételek megteremtése (akadálymentesítés, speciális fejlesztő eszközök)
- Esetmegbeszélések, hospitálások, ismeretek megosztása, tapasztalatok cseréje
- Mérési, értékelési rendszerre épülő egyéni fejlesztés, a szülők tájékoztatása

- Eredményesség – célkitűzések teljesülése
- Iskolaválasztás támogatása
- Gyermek fejlődésének után követése az első iskolai évben
- Továbbképzési rendszer szükségletekhez igazítása

Az óvodában megvalósuló intézkedések céljai

- A hátrányt szenvedők társadalmi integrációja (inkluzív szemléletmód)
- A szociális hátrányok kompenzálása (érzelmi nevelés, szocializáció)
- Az intézményi kapacitások fejlesztése
- A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése
- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása (teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás)

3.10. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ PROGRAMUNK

Óvodaiskola program

Kálmán Lajos Óvoda – Kecskeméti Vásárhelyi Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

"Nekem a cél semmi, nekem az út minden.
Hogy hogyan történnek meg a dolgok, az fogja
Megszabni az emberi élet - az egyéni lét - minőségét
És valódi lehetőségeit."

/ Vekerdy -Bernstein /

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium, valamint a helyi önkormányzat engedélyével 1990-től indult intézményünkben a Vásárhelyi Pál Általános Iskolával együtt az óvodaiskola program.

Az 1993.évi LXXIX. törvény módosítása a 2003.évi LXI. Törvény 95. § m) bekezdése alapján.

Az óvodaiskola célja:

- a személyhez kötődés állandóságával elősegítjük a szocializáció folyamatát
- a program alkalmassá teszi a gyermeket az iskolai élet megkezdésére
- cél: az óvodából az iskolába való átmenet zökkenőmentes megsegítése

Az óvodaiskola alapelemei:

Egy óvodás gyermek iskolássá válása felelősséget ró a szülőkre, pedagógusokra egyaránt, a kisgyermek életének nagy és fontos mérföldköve. Kiemelkedő hangsúlyt kapnak az első benyomások, élmények, ezek aztán meghatározzák majd az iskolához, a tanuláshoz, illetve a társakhoz és a pedagógusokhoz fűződő viszonyt.

Az óvodaiskola az óvoda és az iskola közötti átmenet problémáinak feloldására szolgál, a zökkenőmentes átmenet megvalósítását oldja meg.

Zökkenőmentes átmenet

A program fontos alapeleme a gyermekek biztonságérzetének növelése, ezt a személyi állandóság megteremtésével érhetjük el.

A tanító óvodapedagógusként már nagycsoportban együtt dolgozik a gyerekekkel, óvó nénijük pedig továbbkíséri őket napközis nevelőként az iskolába. Közben a két pedagógus folyamatosan hospitál a leendő munkakörének megfelelő szakterületen. Ily módon több évet tölthetnek együtt a gyermekek egy-egy pedagógussal és egymással is, mely ebben az életszakaszban igen fontos.

A szülőkkel való kapcsolattartás kialakítása is könnyebb akkor, amikor még nem dominál a teljesítménykényszer.

Képességfejlesztés

A kudarcmentes, örömteli iskolai évek előfeltétele, hogy a gyermek adottságait, képességeit, személyiségét alaposan megismerjük. Egyre több probléma merül fel a képességek fejlődésében, így nagy hangsúlyt kell helyezni az érzékelés, észlelés, képzelet, gondolkodás, kommunikáció és figyelem fejlesztésére. Az óvodában főként a prevenció dominál, az iskolában pedig a folyamatos fejlesztés, illetve a tehetséggondozás.

Értékelés

A személyhez kötődés, a képességfejlesztés, az értékelési rendszer együttesen segíti a személyiségfejlődés feltételeinek tudatos megteremtését. Várhatóan alsó tagozatban megalapozzuk reális énképük, önismeretük kialakulását, a tudás iránti motivációjukat erősítjük, segítjük konfliktus kezelési technikák elsajátítását, társas kapcsolataik formálását. Életkoruknak megfelelően megtanulják az együttéléshez, együttműködéshez szükséges normákat.

Kiemelt feladatok

Óvodaiskolában nagy figyelmet fordítunk a térirányok biztos felismerésére, használatára, a kommunikációs képességek fejlesztésére (főként a szókincs bővítésére) az önállóság növelésére, a fantázia gazdagítására, problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére.

Az óvodaiskola csoportban a tevékenységi formák a heti rend, napirend megegyeznek a többi óvodai csoportéval.

Alsó tagozatban: az óvodaiskolás osztályok tantárgyai és óraszámai megegyeznek az adott évfolyamok más osztályaiéval

Preventív képességfejlesztés—az óvodai nevelés során valósul meg.

Az óvodapedagógus kiszűri azokat a gyerekeket, akiknél tanulási zavar, prognosztizálható, vagyis speciális segítségre van szükségük.

Feladata a tanulási nehézségek csökkentése, megelőzése, az egyéni lemaradások felmérése, fejlesztése.

Az **óvodaiskolában a képességek mérését** a DIFER segítségével, illetve a pedagógiai programban meghatározottak szerint végzünk a gyermekek körében.

A mérés adatainak elemzése alapján tervezzük meg a fejlesztőmunkát. A lassabban haladókkal fejlesztő pedagógus foglalkozik, a tehetségek gondozását a pedagógusok végzik.

Értékelés az óvodaiskolában:

Elsődleges feladatunk a személyiségfejlesztés a gyermekek reális énképének kialakítása, önértékelési képességének fejlesztése.

Óvodai nevelőmunkánk során folyamatos szóbeli értékelést alkalmazunk. (napi) A gyermekek fejlődését az általunk szerkesztett egyéni fejlesztési naplóban rögzítjük.

Az iskolában félévkor és év végén egyénre szóló szöveges értékelést készítünk, ebből kiderül, milyen szinten áll a gyermek, önmagához képest miben fejlődött.

Az értékelés pedagógiai követelményei

- legyen folyamatos, sokoldalú és differenciált
- kövesse nyomon a változást, a fejlődést
- fejlessze a gyermekek személyiségét, önértékelési képességét.
- fontos, hogy a gyermekek ismerjék az elvárásokat.

Az óvodaiskola program előnyei

- a gyermekközösség éveikig változatlan marad
- a gyermekek és a szülők számára a két pedagógus személye ismert
- az óvoda és az iskola nevelési feladatait megismerik a pedagógusok
- a pedagógusok egymás nevelési elveit, szabályrendszerét, szokásrendszerét, követelményeit megismerik.
- a nevelő- oktató munkában elsőbbséget élvez a tapasztalás, a játékos óvodai tevékenység.
- a foglalkozási rend és a tevékenységi struktúra kötetlen, rugalmas.
- a pedagógusok játék közben ismerhetik meg a gyermekek érdeklődését, motiválhatóságát, képességeit, egymás közötti társas viszonyukat.

Az óvodaiskolai programban résztvevő pedagógusok tevékenységét a munkaköri leírás tartalmazza.

A kötelező óraszámok megállapítása a törvényi előírások alapján, valamint a vezetők és a munkaközösség kompromisszumos megegyezése alapján valósul meg.

Melyek az előnyei az óvónő-tanító munkájának az óvodai nagycsoportban?

- megismeri játékosan a gyermekek érdeklődését

- megismeri a gyermekek egyéni motiválhatóságát, képességeit, aktivitását, kitartását
- megismeri és segíti a társas viszonyok alakulását a csoportban
- kialakítja a nevelő-gyermek megfelelő kapcsolatot

Az óvodaiskola csoport napirendje és heti rendje megegyezik a többi csoportéval. A pedagógusok hetes váltásban dolgoznak.

Az óvodaiskola program keretén belül a kis- és középső csoportban az óvoda többi csoportjához hasonlóan két óvónő foglalkozik a gyerekekkel.

Nagycsoportban a nevelési év kezdetétől a nevelési év végéig tanító / kétdiplomás: óvó-tanító / jön a Vásárhelyi Pál Általános Iskolából az egyik óvónő helyére. Az óvodaiskola csoportból lemaradt óvónő új csoportban dolgozik.

Az óvodaiskola nagycsoportjában tevékenykedő óvónő a tanítóval együtt, azonos nevelési módszerekkel, a gyermekek egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve foglalkoznak a gyerekekkel az iskolára való alkalmassá tétel érdekében.

A Vásárhelyi Pál Általános Iskolába az óvónő / kétdiplomás óvó-tanító / átkíséri az óvodaiskola program első osztályosait. Tanév végéig a gyerekekkel marad. Pedagógiai asszisztensi munkát végez, segítve a tanítók munkáját, a gyerekek további fejlődését.

Az óvodaiskolának a zökkenőmentes átmenet szempontjából legfontosabb szakasza a nagycsoport és az első osztály.

Ebben az időszakban érik be a személyhez kötődés, biztosítva van az óvodai szemlélet, valamint a játékos módszerek továbbvitele.

A partneri visszajelzések jók, a szülők részéről egyre nagyobb igény merül fel az óvodaiskola csoport bővítésére.

Programunk szerves része, jövőben is folytatni szeretnénk.

3.11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETEI NEVELÉSI ELVEK

Cél: A gyermekek egészséges életvitel- igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Az óvodában eltöltött időben minden kisgyermek részesüljön a teljes testi- lelki jólétet szolgáló egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvoda mindennapjaiban rendszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Fontos a környezeti és az egészségnevelési értéket kialakításához szükséges szokás és szabályrendszer megalapozása

A környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása, rendszerszemléletre nevelés, az elvekkel való azonosulás segítése.

Optimista életszemlélet kialakítása.

A tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés.

Tolerancia és segítő életmód kialakítása

Célunk a természet – és környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.

Ez komplex cselekvés útján, felfedező jellegű tevékenységek által valósul meg a napi gyakorlatban.

Feladat:

- Az egészséges életmód megalapozása, feltételeinek biztosítása, szokásainak kialakítása.
- Az egészség megőrzése, edzése és a prevenció

- A harmonikus összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás- és normarendszer megalapozása érzelmi-, erkölcsi-, közösségi nevelés hatékonyságának növelése
- Környezettudatos magatartás kialakítása – környezetvédelem, megóvás és az egészséges környezet fenntartásához kapcsolódó szokások kialakítása és megtartása
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése
- A gyermekek érdeklődésére, aktivizálására, egyéni sajátosságaira, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás, készség, képességfejlesztés.

ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- Modell és mintaadás / utánpótlásra készítés /
- Elfogadó, segítő-támogató szerep
- Értékközvetítő szerep / ismeretek, viselkedési normák közvetítése /
- Megosztott figyelem alkalmazása
- Konstruktív-közlő és szervező képesség kibontakoztatása
- Fejlett kommunikációs képesség szükséges
- Környezettudatos magatartás

TARTALOM

- A rendszeres élményszerző napokon a közvetlen környezeti értékek megismerése, értékőrzés, természetvédelmi feladatok
- A környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő tevékenység formájában
- Környezettudatos életmód elemeinek alkalmazása / szelektív hulladékgyűjtés, lakó és óvoda környezet közös megóvása, papírgyűjtés évente kétszer, használt étolajgyűjtés – rendszeresen /
- személyes higiénia elsajátíttatása
- az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- egészséges étkezés, pihenés
- anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés
- pedagógusok példamutatása
- csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága
- az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása

KIMENET

- az iskolai élet kezdésére kialakul a megfelelő biológiai, társas és pszichikus érettség
- a saját szükségletek kifejezésének képessége / testi, lelki /
- a mozgás örömforrássá válik, kedvvel és aktívan vesz részt a gyermek benne
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakulnak
- a környezettudatos magatartás alapelemei tudatosulnak a gyermekben

- tevékeny, aktív, nyitott, alkotó tevékenységre képes
- a körülötte lévő világot érzékszerveivel tapasztalás útján ismeri meg
- érzelmileg kötődik az őt nevelő felnőttekhez „modellkövető „
- a szabálytudat megerősödik.

3.12. ÓVODAI DOKUMENTUMOK

Alapító Okirat
 Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
 Pedagógiai Program
 Az Intézményvezető éves munkaterve
 Felvételi és mulasztási napló
 Óvodai csoportnapló
 Fejlődési napló
 Intézményi Önértékelés (BECS)
 DIFER mérőlapok
 Eszközjegyzék
 SZMSZ
 Házirend
 Beszámoló/vezetői beszámoló

Dokumentációs rendszerünk

Helyi Óvodai Programunk - irányadó minden pedagógus, illetve óvodai alkalmazott számára.

Éves munkaterv – a helyi óvodai program feladatait bontja le éves szintre. Az óvodavezető készíti, a nevelőtestület fogadja el.

Mulasztási napló – a gyermekek adatait, a felvétel pontos idejét és a hiányzásokat tartalmazza. Az adatokkal kapcsolatban különös gondot fordítunk a gyermekek személyiségi jogainak védelmére.

Csoportnapló

Tartalmazza:

- Az adott csoportra vonatkozó adatokat a törvényi előírásoknak megfelelően
- Heti rendet, napirendet –_kialakításában figyelembe kell venni a sajátos nevelési igényű gyerekek szükségleteit

- A nevelés tervezését, értékelését, - amely alkalmazkodik a sajátos nevelési igényű gyermek eltérő képességeihez, viselkedéséhez
- Éves anyaggyűjtést.
- Heti tervet.
- Vezetői ellenőrzéseket és bejegyzéseket
- Éves anyaggyűjtés, megfigyelési szempontok a beszoktatáshoz, baleset-megelőzési feladatok, szülői értekezletek jegyzőkönyvei

Egyéni fejlesztési napló - követi az egyes gyerekek fejlődését. Felméréseket tartalmaz, erre alapozva a fejlesztést, szükséges egyéb intézkedéseket

Egyéni-és csoportos mérőlapok – méri, értékeli a gyerekek, ill. a csoport fejlettségi szintjét az egyes területeken.

A dokumentumok egymással koherensek.

1. FÜGGELÉK

Tündérbkert Óvoda Mozgásfejlesztő tevékenység

Mottó: Pavlik Gábor

„A gyermek mozgásának fejlesztése szempontjából négy követelményt kell mindig szem előtt tartani:

- a gyermek mozgását hagyni kell,
- a gyermek mozgását felügyelni kell,
- a gyermek mozgását irányítani kell,
- a gyermek mozgását tanítani kell.”

Célja

Valósuljon meg a gyermekek sokirányú mozgásról szerzett pozitív élményeinek megerősítése, a gyermekek egyéni adottságainak, képességeinek fejlesztése a fokozatosság és a differenciálás elvének betartásával.

Fejlődjenek a gyermekek kondicionális képességei (erő, állóképesség, gyorsaság), koordinációs képességei (téri tájékozódás, mozgásérzékelés, reakcióképesség, ritmusképesség), mozgékonyáguk, hajlékonyáguk.

Valósuljon meg az élményorientált, sikerközpontú, esélyegyenlőségre törekvő testnevelés.

A pszichomotoros fejlesztéssel párhuzamosan valósuljon meg az érzelmi és kognitív fejlesztés, valamint a szociális kompetencia fejlesztése.

Feladata

- A gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása és a nagy mozgásigény kielégítése.
- A rendszeres (mindennapi) egészségfejlesztő testmozgás feladata a szervezet felfrissítése, megmozgatása, mozgás megszerettetése.
- A testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgásfejlesztés), a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása), és a szociális kapcsolatok harmóniájának (közösségi élet, egymás segítése stb.) biztosítása.
- A hét minden napján minden gyermek számára az egyéni képességeket figyelembe vevő, az egészséges életmódot elősegítő tevékenységek biztosítása.

- A gyermekek téri tájékozódó képességének, gyors reagáló képességének, figyelmének, kitartásának, szabálytudatának fejlesztése mozgásos játékokkal.
- Erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés fejlesztése a változatos mozgásformák alkalmazásával.

Az óvodai testnevelés tartalma

- A természetes hely- (lokomotoros) és helyzetváltoztató (stabilitási), valamint finommotoros (manipulatív) mozgások a mindennapokban, állandóan jelen lévő felfedezése, megtapasztalása, próbálkozásokon keresztüli gyakorlása.

Természetes mozgáskészségek		
Helyváltoztató mozgáskészségek	Helyzetváltoztató mozgáskészségek	Finommotoros mozgáskészségek
<ul style="list-style-type: none"> • Járások • Futások • Oldalazások • Irányváltások, megállások • Menekülés és üldözés • Szökdelések • Ugrások és érkezések • Kúszások, csúszások • Mászások 	<ul style="list-style-type: none"> • Lendítések, körzések • Hajlítások és nyújtások • Fordítások, fordulatok, tolások és húzások • Emelések • Testsúlymozgatások és támaszok • Gurulások és átfordulások • Dőlések és esések • Egyensúlyozások • Függések és lengések 	<ul style="list-style-type: none"> • Gurítások • Dobások • Elkapások • Rúgások, labdaátvételek lábbal • Ütések • Ütések eszközzel • Labdavezetések kézzel, lábbal • Eszközök megállítása, átvétele • Egyéb eszközhasználati formák

- A tervező és megvalósító munkánknál az alábbi szempontokat vettük figyelembe:
  - megfelelő gyakorlási lehetőség biztosítása,
  - elegendő ismétlési alkalom,
  - fokozatosság, differenciálás,
  - a reflexkapcsolatok segítsék, és ne gátolják egymás alakulását,
  - a harmonikus fejlesztés,
- a foglalkozások anyagának kapcsolata más tevékenységekkel.
- Természetes gyakorlatok mellett a bonyolultabb, nagyobb erő kifejtést, figyelmet igénylő gyakorlatok beiktatása.

- A testgyakorlatok végrehajtásának fokozatait, fajtáit a gyermekek képességeihez igazodva állítjuk össze.
- A gyakorlatok nehezítése, bonyolultabbá tétele kézi szerekkel és tornaszerekkel történik.
- Gyermekeink állóképességének fejlesztése érdekében a testnevelési játékok tervezésénél az utánzó, futó-, fogójátékok és a kooperatív mozgásos játékok dominálnak.
- Játékban gazdagabb, kötetlenebb, de fegyelmezett légkörű, kellő aktivitást biztosító, személyiségfejlesztési feladatokhoz jobban igazodó foglalkozásmodellekben kívánjuk fejlesztő-nevelő munkánkat végezni.
- A testnevelési játékok alkalmazása és lehetőségeinek kihasználása. A játék során megtanítjuk, hogyan kell és lehet egymás testi épségére vigyázni, más sikerének örülni. Így ügyesednek, önbizalmuk nő, és megalapozott bátorságra tesznek szert. Ezek a játékok hozzá szoktatják őket a szabályok betartásához és az önuralomhoz is.
- Gyermekeink (3-7 év) motoros képességének fejlesztését segítő alapvető mozgásanyag: (Dr. Bondár Zsuzsa főiskolai docens segédanyaga alapján)

I. Kondicionális képességek fejlesztése

1) Erő

a) Gyorserő

- Szökdelések
- távol- és magasugrás helyből és nekifutásból
- fel- és leugrások szerekre, szerekről

b) A test általános ereje

- dobások,
- kúszások, csúszások, mászások, nyusziugrás
- minden kéziszergyakorlat magas ismétlésszámmal

2) Állóképesség

a) Alapállóképesség

- hosszan tartó lassú és közepes iramú futások
- minden hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék

b) Globális állóképesség

- hosszú ideig végzett kúszások, csúszások, mászások, nyusziugrás

3) Gyorsaság

a) Mozdásgyorsaság

- gyors futások
- élénk tempójú kúszások, csúszások mászások, nyusziugrás

b) Reakciógyorsaság

- futójátékok feladattal járásból, futásból (akusztikai jelre)
- irányváltatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele

II. Koordinációs képességek fejlesztése

1) Téri tájékozódási képesség

- átbújások
- minden természetes támaszgyakorlat irányváltatással
- járások, futások irányváltatással
- célba dobások
- labdagyakorlatok

2) Mozdásérzékelés (kinesztetikus képesség)

- minden kéziszer gyakorlat (szalag, bot, babszák, kendő)

3) Reakcióképesség

- futójátékok különféle feladattal

4) Egyensúlyozási képesség

- keskeny felületen végzett járások, futások, természetes támaszgyakorlatok
- nyusziugrás
- gurulás a test hossz tengelye körül
- gurulóátfordulás előre, hátra

5) Ritmusképesség

- Egyszerű ciklikus mozgások – akusztikai jelre – ritmusának tartásával

III. Mozdékonyság, hajlékonyság

- Valamennyi ízületben közepes és élénk tempójú, nyújtó hatású gyakorlatok

A test deformitásának megelőzése és annak ellensúlyozása

A lábboltozat és talpboltozat süllyedése és a hanyag testtartás megakadályozása a gyermekek izomzatának sokoldalú megerősítésével történik. Emellett szükség van speciális gyakorlatokra:

- **Lábboltozat** süllyedése ellen ható és boltozaterősítő gyakorlatokra (bokaizület összefogó szalagok stabilizálása és erősítése)
- **Talpboltozat** süllyedése ellen ható és boltozaterősítő gyakorlatokra (talp támasztó izmainak erősítése)
- **Tartásjavítás**

A testnevelési foglalkozások testgyakorlatainak anyaga

- **Atlétikai jellegű gyakorlatok**

- **Járások**

Természetes járás, jár ütemtartással, irányváltoztatással, különböző kartartásokkal

- **Futások**

Lassú, közepes iramú, belegyorsuló futás, gyors futás, futás tempóváltoztatással, irányváltoztatással, térd és sarokemeléssel, futás versenyszerűen.

- **Ugrások (távolugrás, magasugrás)**

Helyből, nekifutásból (homokgödörbe)

- **Dobások (kislabdával vagy babzsákkal)**

Vízszintes és függőleges célba.

- **Torna jellegű gyakorlatok**

- **Szabadgyakorlatok**

Különböző állások, ülések, térdelések, kéz és lábtámaszok szolgálhatnak kiinduló helyzetként:

- karmozgások, lábmozgások, törzsmozgások
- járássok, testsúlyáthelyezések, szökdelések, ugrások, fordulatok, forgások
- kéziszer gyakorlatok: kötél, szalag, bot, labda, karikagyakorlatok
- koordinációs gyakorlatok: olyan gyakorlatok, amelyek a testrészek elmozdulásának időbeli, térbeli összehangolását teszik szükségessé.

- **Talajgyakorlatok**

- gurulások, hossz tengely körüli gurulás, gurulóátfordulás előre, hátra
- kéz állásba fellendülés próbálgatása
- tarkó állás talajon

- **Természetes támaszgyakorlatok**

- kúszások, csúszások, mászások talajon, padon
- függések érintő magas szereken

- **Egyensúlyozó járássok**

- talajon, padon, gerendán, eszköz nélkül, eszközzel

- **Szekrényugrások**
  - felugrások
  - függőleges repülés
  - zsugorkanyarulati átugrás (először padon)
- **Labdás gyakorlatok**
  - labda gurítások talajon, padon
  - labda vezetések, átadások kézzel, lábbal
  - labda feldobások, elkapások, falhoz pattintások
- **Testnevelési játékok**
  - futó, fogó játékok
  - kooperatív mozgásos játékok
  - gyermek önmagával szembeni versenyzése
  - fantáziajátékok
  - csoportos és páros játékok
  - (egyszerű, majd egyre bonyolultabb szabályokkal, különféle eszközök vagy szerek segítségével)

Pedagógus attitűd

- Az óvodapedagógus legyen körültekintő, kitartó, türelmes és következetes.
- Érthető, egyszerű és szemléletes kifejezőmód a gyakorlatok és mozgásformák megismertetése és az együttmozgás során.
- A feladat végrehajtása és gyakorlása során az óvónő vegye figyelembe a gyermekek fizikai adottságait, képességeit.
- Minden nap a szabad játék során biztosítsa az óvónő a gyermekek szabad motivált mozgástevékenységét.
- Biztosítson a csoportszobában a gyermekek számára mozgásra inspiráló eszközöket, melyeket a gyermekek igényeinek megfelelően cseréljen.
- Olyan légkör megteremtése, melyben a gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban, érzelmileg motiváltan vesznek részt a mozgásos tevékenységekben.
- Olyan környezet kialakítása, melyben a gyermekek biztonságos körülmények között használhatják a különböző mozgásfejlesztő eszközöket, gyakorolhatják a változatos mozgásformákat.
- Ismertesse meg a gyerekeket a mozgásfejlesztő eszközök rendeltetésszerű használatával, balesetmentes alkalmazásával.

A mozgástevékenység feltételrendszere

- Minden csoportszobában legyen olyan szabad hely, ahol a gyermekek nagyobb mozgást igénylő játékot játszhatnak.
- Tavasztól ősziig a teraszok és a sportudvar lehetőséget biztosítanak a szabadban történő foglalkozások megszervezésére, valamint a szabad kerékpározásra, rollerezésre, labdázásra.
- A csoportszobákban tornaterem hiánya miatt a bútorok összetolásával biztosítunk elegendő teret a mozgásos foglalkozásokhoz.
- A foglalkozásokhoz rendelkezésre állnak kéziszerrek: kendő, szalag, szalagos pálcák, bot, karika, babzsák, maroklabda, léglabda, medicinlabda, WESCO-téglák, WESCO-szivacsmodulok, tornapadok, tornaszőnyeg, magasugróállvány, Greisswald tornakészlet, óriáslabda, trambulín, bordásfal, ugrózsámoly, WESCO egyensúlyozó eszközök, füleslabda, WESCO Scogym készlet, mini libikóka, kosárlabdapalánk, focikapuk, WESCO-topogók, Mozgáskotta eszközök, kötelek, gördeszkák.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Megtörténik az első alakváltozás, a test arányai eltolódnak. A gyermekek nyúlánkbabb, fiúsabb vagy lányosabb benyomást keltenek.
- Kialakul az én- és testtudat.
- A megtanult mozgások tökéletesebbek, összerendezettebbek, harmonikusabbak lesznek, jellemző a mozgáskombinációk megjelenése.
- A fejlődés - a fejlesztés segítségével - három fő irányt követ:
  - teljesítményjavulást,
  - mozgásvégrehajtás minőségét, pontosságát,
  - az ismert mozgások kombinációját.
- Fejletté válik a mozgásfejlesztő játékeszközök rendszeres használatával a kéz finommotorikája.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan késleltetni képes.
- Állóképességük növekszik, erősek, mozgásukban gyorsak, ügyesek, lazák, szervezetük ellenálló.
- Igénylik a rendszeres testedzést, testmozgást.

2. FÜGGELÉK

Széchenyi Sétányi Óvoda - Mese-projekt

ÓVODAI NEVELÉSÜNK SAJÁTOSSÁGAI

- A gyermeki jogok figyelembevételével, a gyermek mindenekfelett álló érdekét szem előtt tartva legfőbb sajátosságunk, hogy programkínálatunk sokrétűségét nem különórákkal, hanem mindennapokba beépítve biztosítjuk, melynek keretét lehetőség szerint a homogén életkorú csoportszervezés adja.

- Legfőbb tevékenységünk a játék, amely egyben a személyes élmények, tapasztalatok, és tevékenységek útján történő tudáselsajátítás színtere is.

Nevelési programunk legfőbb eszköze az elmélyült, szabad játék, amely egyben a tudatosan szervezett tanulási folyamat színtere is.

- Preferáljuk az individualizálva szocializálást, amely az egyén szintjén: a személyes választás szabadságát, a saját gyökerű követelményválasztást, a környezet feletti kompetencia erősítését és a személyes tér védelmét, míg közösségi szinten: egymás és a különbözőségek elfogadását, tiszteletét és szeretetét jelenti.

- Preferáljuk a barátságok, kötődések kialakulását az egyén és csoport fejlődésének

segítésére. Biztosítjuk a véleményalkotás és véleménynyilvánítás szabadságát

Így teremtjük meg az egyén és a közösség céljainak összeegyeztethetőségét, és így biztosítjuk, a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyerekek önazonosságának megőrzését, az interkulturális nevelést.

- Pedagógiánk középpontjában a nyelvi - kommunikációs nevelés áll, amely az óvodai élet minden területét áthatva, keretet ad a konstruktív kommunikációnak, kooperációnak, problémamegoldásnak, ami egyben feltétele a mindenkori közösségbe való eligazodásnak és beilleszkedésnek.

- Pedagógus attitűdünk jellemzője a tudatos alakítás, pozitív odafordulás, az egyéni sajátosságokra, érési ütemre és képességekre alapuló differenciálás, amely az önbizalom erősítésével, a reális önértékelés megalapozásával segíti a személyiség fejlődését, a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének megteremtését, a tehetségek kibontakozását, és az integrált, inkluzív nevelés megvalósításának lehetőségét.

- Tervezésünk eszköze a mese-projekt módszere, amely a tevékenységstruktúra sokszínűségének garanciája, amely segíti a belső tanulási motiváció kialakulását, a kreativitás, az önkifejezés, és a tehetség kibontakozását, az alkalmazni képes tudás megszerzését.

- Az egyenlő hozzáférést, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és SNI- s és migráns gyerekek esélyegyenlőségének megteremtését segíti az egyéni sajátosságokat figyelembevevő, egyéni érési ütemre és képességekre alapuló differenciált, személyre szóló tervezés, fejlesztés, értékelés, melynek alapja a feltétel nélküli elfogadás és pozitivitás.

- **Mindezek megvalósulásának biztosítóka a pedagógiai következetesség és tudatosság, a pozitív odafordulás, a bizalom, a feltétel nélküli elfogadás, az igazságosság, a méltányosság és a fegyelem.**

- Nevelésünk kerete az érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodás és tevékeny légkör, a rugalmas és folyamatos napirend, az esztétikus és biztonságos környezet, amely segíti az egészséges életvitel megalapozását, a környezettudatos magatartás fejlődését, a pozitív érzelmi kötődések alakulását.

Napirend és hetirend kialakításának elvei:

- A gyermeki szükségletek kielégítésének biztosítása a rugalmassággal
- A gyermek érzelmi biztonságának kialakítása a keretjellel
- Az egyéni érési ütem tiszteletben tartása, a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezésének biztosítása a kötetlenséggel
- A játék dominanciájának megőrzése a folyamatossággal
- A tevékenységek egymásra épülő folyamatának biztosítása a rugalmas heti renddel

Óvodánkra jellemző a nyitottság, nyilvánosság a család és az óvoda együttműködése, a köznevelési intézményekkel a horizontális tanulás, képzés, tudásátadás megvalósítása, amely kölcsönös bizalomra, segítségnyújtásra, az egyén védelmét szolgáló titoktartásra és korrekt partneri viszonyra épül.

Cél: Az egyéni adottságok, érési ütem, sajátosságok és szükségletek figyelembevételével, az egyénre szabott tevékenységek lehetőségének biztosításával, az aktivitásra és belső motivációra alapozott differenciált fejlesztéssel a tehetséggondozás megvalósítása.

A választott tehetségterületek:

Logikai – matematikai:

- Bölcsbagoly - Kognitív Kupa- intézményegységen belül
- Játékiállítás, bemutató saját készítésű fejlesztőjátékokból a városi rendezvények alkalmával

Zenei:

- Fülemlüle Fesztivál- zenei tehetségek felfedezése- megyei

Interperszonális és nyelvi:

- Varázshegy Fesztivál- városi dramatizáló, drámajátékos találkozó

Városi versenyek:

- Mese és versmondó verseny, bábos találkozó, sport versenyek, néptáncos találkozó, rajzversenyek

A városi versenyeket házi versenyek előzik meg.

Fejlesztendő képességterületek:

- Előadói képesség: Mesélés, verselés, bábozás, dramatizálás
- Zenei képesség: hallás, ritmus, éneklés
- Mozgásképesség: gyorsaság, ügyesség, hajlékonyság, ritmusképesség
- Improvizációs képesség: szöveg, ritmus, dallam, mozgás
- Vizuális képesség
  - térben: építés, barkácsolás, mintázás, konstruálás
  - síkban: rajzolás, egyéb vizuális technikák, pl.: díszítés
- Logikai képesség: összefüggések felismerése, problémamegoldás, számfogalom

A Tehetségpont hatóköre és együttműködései:

- Hatókörünk városi és megyei szintű.
- Szoros kapcsolat a városrész óvodáival, iskoláival.
- Közös versenyekkel, foglalkozásokkal segítjük a tehetségkutatókat.

TARTALMA:

A tevékenységek realizálódnak

- Az egészséges életmódra nevelésben
- Az érzelmi- erkölcsi és közösségi nevelés
- A nyelvi – kommunikációs nevelésben
- A játékban
- A külső világ tevékenységeinek megismerésében
- A mese – versben
- Az ének – zene énekes játékban
- Rajzolás, kézimunkában

- A mozgásban
- A munkában
- A tanulásban
- És egyéb spontán tevékenységben

Módszere: MESE- PROJEKT

A mese ugyanúgy építkezik, ahogy a gyermek gondolkodása, ezért is olyan meggyőző számára. Adott esetben sokkal jobban hat rá, mint a felnőttek racionális érvei. A gyermek hisz a mesének, hiszen világszemlélete is olyan, mint az övé- animisztikus- mágikus világnép.

„A mese akkor fejt ki jótékony, externalizáló hatását, ha a gyerek nem ébred rá, milyen tudattalan feszültségek ösztönzésére teszi magáévá a mese megoldásait.”(B. Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek)

Célja: A mese- projekt módszerével, a tevékenységstruktúra sokszínűségének megvalósítása, amely segíti a belső tanulási motiváció kialakulását, az önkifejezés kibontakozását, az alkalmazni képes tudás megszerzését

Pedagógiai hatás:

- **Folyamatos tanulás megvalósulása:**
  - az egyéni érési ütem alapján történő bekapcsolódás lehetőségével
  - a belső motivációra épített tevékenység biztosításával, amibe gyermek ott kapcsolódik be, ahol érzelmileg kötődik és akkor, amikor ő szeretne, így él a kíváncsiság, érdeklődés és a bizalom
- **Élmények, tapasztalatszerzés és tevékenységekben való önkéntes részvétel:**
  - az egyéni képesség alapján történő bekapcsolódás, a felfedezés, találgatás, a tévedés szabadságának lehetőségével, a gyermek megismeri a siker örömeit függetlenül attól, milyen képességekkel rendelkezik
  - differenciált feladatvégzéssel, egyéni fejlesztés és problémamegoldás lehetőségével, az önállóság és kreativitás kibontakozásával
  - egyenlő hozzáférés biztosításával
- **Szociális képességek magas szintű fejlettsége**
  - az élmények közös megélésével
  - a tevékenységekben történő kooperációval, elfogadják egymás segítségét és ők maguk is segítenek,
  - az egymástól való tanulással

- magas szintű a konfliktuskezelés a gyerekek között
- **Kommunikációs képességek fejlettsége**
  - biztos képzetalkítás a tapasztalatok, élmények által, a konkrétól, az elvont felé haladás metodikájával
  - az együttműködés, egymás segítése során jókedv, humor, tolerancia megnyilvánulása
  - a mesélés-, bábozás-, dramatizálásra felkészülés, eszközkészítés és előadással
  - verbális memória fejlettsége a hosszantartó folyamat által
- **Személyes képességek fejlettsége**
  - a siker, kudarc pozitív megélése a hibajavítás lehetőségével, egymás segítségével
  - pozitív énkép alakulása- nincs olyan gyermek, aki ne tudná megmondani, hogy ő miben jó!

Szervezeti hatás:

- **Gyermek csoport szinten:**
  - az ünnepek, jeles napok beépülnek a projektbe, így nem terheli a gyerekeket a sok próba, a didaktikus bevézés
  - gazdagodik és aktualizálódik a csoport játékkészlete a mese-projekthez kapcsolódó saját készítésű játékokkal
  - a gyermekek ismeretei, ötletei beépülnek a tartalmakba, így aktuális, életszerű tudáshoz jutnak a gyerekek
- **Nevelőtestületi szinten:**
  - magas szintű kooperáció az óvónői párok és a nevelőtestület tagjai között
  - fejlesztési lehetőség a meglévő projektek tartalmi gazdagításával, ötletek kibővítésével
  - közös tudástár gyarapodása új mesék feldolgozásával, egyéni pedagógiai arculat és szabadság megőrzése a keretjelleggel, az egyéni választás szabadságának biztosításával
  - folyamatos innováció, dokumentáció fejlesztésével, belső munkaközösség működtetésével

A mese- projekt sajátosságai:

- Olyan keretbe foglalja a tevékenységeket, tudás tartalmakat, amellyel a gyerek tud érzelmileg azonosulni
- A gyermek által ismert, értett világ által jut el a valódi világ megismeréséhez
- A tudás nem különálló szigetenként jut el a gyermekhez, hanem számára bejárható, egységes logikai szerkezetben, amelyet a mese biztosít
- Mindaz a képzet, fogalom, ismeret, amit ebben a keretben megismer az élmények, tapasztalatok és tevékenységek által beépül a játékába, attitűdjeibe, személyiségébe
- A mese megjelenítésében, bábozásban, dramatizálásban már működnek a tartalmakhoz kapcsolódó ismeretek, képzetek, képességek, természetes a mozgás, a hanglejtés, a gesztusok, az előadás, teljes az önkifejezés

A tervezés bemutatása:

- Az éves tervezés évi 5-6 meseprojektből áll
- A műveltségterületek megtervezése mellett tudatos játéktervezés, fejlesztés is előtérbe kerül
- A tanulási folyamat színtere a játéktevékenység során szerzett élmény és tapasztalat.

A tervezés szintjei:

- **Anyaggyűjtés:** Mindig az adott projekthez kapcsolódóan történik,- folyamatosan
- **Hálóterv:** A kiválasztott mese szerkezeti ábrázolása mely tartalmazza a főbb szereplőket, színhelyeket, elemeket és az adott elemekhez tartozó tudás tartalmakat.
- **Heti terv:** A tudástartalmak műveltségterületeihez tartozó heti tudásanyagot, megfigyelési lehetőséget, kapcsolódó játéktevékenységet és gyűjtőmunkát tartalmazza, valamint a képességfejlesztés területeit is.
- **Projektnapló:** A projekt időtartama alatt készülő portfólió, amely tartalmazza a kapcsolódó tudástartalmakat, tervezési dokumentumokat, produktumokat- játékok, gyermekmunkák-, mindezt képekkel illusztrálva. A projekt napló nyilvános, megtekinthető. A projekt zárását követően a portfólió folyamatosan bővíthető, ötletekkel, tartalmakkal, majd újra aktualizálható.

A tervezés szempontjai:

- Mi a cél, milyen fő folyamatokra bontható le az adott mese, milyen lehetőségei vannak a komplexitás beépülésének a nevelési- oktatási folyamatokba
- Természeti és társadalmi környezet helyi lehetőségei, az élmény és közvetlen tapasztalatszerzés színterei és lehetőségei
- A tartalmi változatosság
- A csoport játékkészletéből melyek kapcsolhatók az adott meséhez.
- A mese inspirálta játékok megtervezése, gyerekekkel való elkészítés lehetőségei
- A bábozási és dramatizálási lehetőségek figyelembevétele, egyensúlyra törekvés
- Milyen lehetőségek vannak a gyűjtő munkára

A mese kiválasztásának szempontjai:

- A befogadást, a közösségbe illeszkedést és egymás elfogadását segítő mese (Hogyan barátkozott össze a kiskacsa a kiscica, Aranytarajos kiskakas)
- Csoport fejlettségi szintje, összetétele és azok a lehetőségek, amelyekkel a csoport és az egyén is fejleszthető
- Évszakhoz, hagyományokhoz, aktuális eseményekhez (kiállítás) kapcsolódó mese

A projekt módszer előnyei:

- Nagyfokú szabadság, teret ad az váratlan módosításoknak, igényeknek
- Mindennapi életből vett problémákra is megoldást ad
- Aktív részvételre, együttműködésre épít és ösztönöz, így kollektivizál és individualizál
- Tevékenységekben vagy tevékenységek sorozatában- folyamatban- valósul meg, integrált műveltség tartalmakkal
- Támogatja az eltérő szükségletű gyermekeket
- Megvalósul a munkamegosztás
- Időtartama lehet rövidebb, vagy hosszabb így a gyerek akkor kapcsolódhat a folyamatba, amikor olyan tevékenység kínálkozik, ami hozzá közel áll
- Nagyfokú szülői támogatás és közreműködési készség

PEDAGÓGUS ATTITÚD:

- Az életkori sajátosságok és egyéni érési ütem figyelembevételével az önmagához mért optimális fejlődés biztosítása

- Az élmények, tapasztalatok feltételek biztosításával azok kibontakozásának, továbbfejlődésének segítése
- A gyermek belső készítésére, természetes kíváncsiságára, aktivitására épített, tudatosan tervezett, szervezett fejlesztés
- A gyermek által játékként, spontán tanulási folyamatként megélt személyiségfejlesztés- a projektpedagógia módszerével, egyéni és kiscsoportos tevékenység- formákban
- Ösztönzés, együttműködés
- Személyes minta-, és példaadással a mintakövetés lehetőségének biztosítása
- Próbálkozás, hibajavítás lehetőségének biztosításával a kreativitás,- problémamegoldó képesség fejlesztése, sikerélményhez juttatás
- A kivárás, türelem, rávezetés, segítségadás, pozitív megerősítés alkalmazásával a kudarctűrő képesség fejlesztése
- Pozitív megerősítéssel önbizalom növelése, önállóság segítése, döntésképeség erősítése
- A siker egyéni- és közösségi szintű átélésével a kooperatív tanulás kialakulásának segítése

FELTÉTELEK:

Az óvodai élet teljes folyamata:

- Napirend: folyamatosság
- Hetirend: rugalmasság
- Tervezés: projekt-terv
- Személyiségfejlesztés: egyéni fejlesztési terv a diagnózis és terápia megjelölésével
- Élménynyújtás: természetes közegben történő tapasztalatszerzés
- Gyűjtőmunka: természetes közegben történő tapasztalatszerzés
- Spontán és tervezett megfigyelések
- Az óvodai tevékenységekhez szükséges tárgyi feltétel

KIMENET:

- Van olyan terület, tevékenység, amiben motiválható
- A megismerési folyamatok fejlettsége alapján van olyan terület, amihez kötődése, irányultsága kialakult

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, természeti, társadalmi, és kulturális környezetéről
  - Képes a gondolkodási műveletek alkalmazására
-

Előminősített referenciaintézmény 2010. 07. 07.

3. FÜGGELÉK

1. A gyermeki fejlődés nyomon követésének eljárásrendje (TÁMOP 3.1.11-12/2/2012.)

A szabályozás célja:

Valósuljon meg a gyermekek fejlődésének nyomon követése, annak dokumentálása a képességfejlesztés minden területén az óvodai élet tükrében.

Hatókör:

- Az intézménybe járó gyermekek
- Nevelőtestület

Felelős: Intézményvezető, tagintézmény vezető

Dokumentumok:

- Pedagógiai Program
- Eljárásrend
- Mérési naptár
- Nevelési terv tartalmak
- Egyéni neveltségi szint mérési eredményeinek regisztrációs lap
- Csoport neveltségi szint mérési eredményeinek összesítő lapja
- Képességszintek standardja
- Egyéni személyiségnapló mérési eredményeinek regisztrációs lapja
- Csoport személyiségnapló mérési eredményeinek összesítő lapja
- Személyiség lap
- Egyéni fejlesztési lap
- Tehetség lap
- Fogadó óra bizonylata

A folyamatleírás tartalma:

Feladatok:

Intézményvezető:

- A tagintézmények mérési eredményeinek értékelésének, összesítésének, értékelése
- A fenntartó tájékoztatása
- Az alkalmazott intézményi dokumentumokban a szükséges változtatások elvégzése

Tagintézmény-vezető:

- A feladat-ellátási helyek mérési eredményeinek, értékelésének összesítése, értékelése
- Igény szerint szakmai partnerek tájékoztatása
- Az alkalmazott tagintézményi dokumentumokban a szükséges változtatások elvégzése

Óvodapedagógus:

- A csoport gyermekei neveltségi szintjének, képességfejlődésének regisztrálása, mérése, értékelése

- A szülő tájékoztatása
- Részvétel a dokumentumok változtatásában

Az eljárás tartalma:

- **Pedagógiai Program**
  - tartalmazza a kimenet-szabályozást, azt a minimum szintet, ami nélkül a gyermek nem hagyhatja el az óvodát
- **Mérési naptár**
  - Tartalmazza a regisztráció, mérés, fejlesztés, ellenőrzés és értékelés felelősét, határidejét, módszereit és a keletkezett dokumentumokat, indikátorokat
- **Nevelési terv**
  - Tartalmazza a nevelési területen és tevékenységekben tervezett feladatokat, a regisztráció és/vagy a mérési eredmények tükrében
- **Nevelés tervezésének értékelése- excell, szöveges értékelés**
  - Tartalmaz minden nevelési területet, a tudásátadás tevékenység formáit
  - A gyermekek névsorát
  - 0- nem, 1 – igen – értékkel jelölve a válaszokat
  - Az eredmények átlagban és % - ban jelennek meg egyéni, korcsoport és csoportszinten, melyeket a program maga számol
  - Az eredmények diagram formátumban is megjelennek
- **Személyiségfejlődési napló**
  - **Személyiség lap:** Tartalmazza a családlátogatás-, befogadás, valamint a gyermek személyiségfejlődésében bekövetkező kirívó és/vagy hosszan tartó változásokat, és a fogadó óra tapasztalatai, fejlesztési tevékenységek és eredményeinek regisztrálását
  - **Egyéni fejlesztési lap:** Tartalmazza a gyermek nevét, születési idejét, erősségeit, fejlesztendő területeit és feladatait
  - **Tehetség lap:** Tartalmazza a gyermek nevét, születési idejét, a gyermekre jellemző tehetség területet, képességet, amiben kimagasló, átlagtól eltérő teljesítményt mutat, és lehetőség van több terület-, és verseny jelölésére is.
- **Képességszintek standardja:**
  - Tartalmazza a gyerekeket négy fejlődési szintjét,0- 3- ig terjedő skálán, melyet 4 színnel jelöltünk
  - Fejlődési szintek: Alapszint, haladó szint, kimeneti szint, fejlett szint
- **Személyiségfejlődés mérőlapja - excell:**
  - Tartalmazza a gyermekek névsorát, a négy képességterületet, és képességtartalmakat
  - A táblázat kitöltése a **Képességszintek standard** alapján történik,
  - Az eredmények átlagban és %- ban jelennek meg egyéni, korcsoport és csoportszinten, melyeket a program maga számol
  - Az óvodában maradó gyerekek eredményei nem számítanak bele az elmenő gyerekek eredményeibe
  - Az eredmények diagram formátumban is megjelennek

- **Személyiségfejlesztés mérési eredményeinek regisztráló lapja**
  - Tartalmazza a félévenkénti mérési eredményeket személyiségfejlesztés területén
- **Neveltségi szint mérési eredményeinek regisztráló lapja**
  - Tartalmazza a félévenkénti mérési eredményeket neveltség területén
- **Orvosi státuszlap**
  - A lap fénymásolata- *látás és hallásvizsgálat bizonylatolására*

Az eljárás módszerei

- Az óvodában a puha mérést támogatjuk, mely az óvodapedagógus megfigyelésére épül
- Regisztrálás, összesítés, értékelés

Gyakorisága:

- Mérési naptár szerint

A mérési eredmények felhasználása:

- Stratégiai célok teljesülése
- PP fejlesztési irányai meghatározásának segítése
- Fenntarthatóság biztosítása
- Fenntartó betekintése az intézményi és/vagy tagintézményi szinten
- Szülői tájékoztatás az egyéni fejlettségi színtről. Amennyiben a szülő élni kíván a törvényi lehetőséggel és kikéri gyermeke fejlődési anyagát, abban az esetben a tájékoztatás alapja a **Képességszintek standardja**
- Iskolák intézményi szintű tájékoztatása a képességmérési standardról
- Adott iskola tájékoztatása, személyes konzultáció igény szerint, az érintett gyermekről
- Szakszolgálatok tájékoztatása szükség esetén
- Tanköteles korú gyermek további óvodában maradásának indoklása esetén **Képességszintek standardja** alapján

Az eljárás módosítása:

Az eljárás tartalmi és formai módosítása csak a Dokumentumok kezelése című eljárásban előírt módon lehetséges.

Az eljárás értékelése:

Az eljárás előírásainak betartását a belső auditor az auditterv szerint ellenőrzi.

2. AZ ÓVODAI CSOPORTOK ÉS A GYERMEKI FEJLŐDÉS NYOMONKÖVETÉSE

I. év

Feladat	Felelős	Határidő		Indikátor Dokumentum
Regisztráció	Csoportvezető óvónő	Óvodába lépés előtt	Szeptember 15.	Anamnézis
		Óvodába lépés után	Október 31	Személyiség napló
Mérés	Csoportvezető óvónő	Félévkor	Január 15.	Személyiségnapló és Nevelési terv értékelése excell-táblázat kitöltése
		Év végén	Május 31.	
Fejlesztés	Csoportvezető óvónő	Folyamatos	Január 31. Május 31.	Személyiségnapló Egyéni haladási napló
Értékelés	Csoportvezető óvónő	Félévkor	Január 15.	Személyiség napló és Nevelési terv értékelése
		Év végén	Május 31.	
Ellenőrzés	Óvodavezető	Vezetői ellenőrzéskor	A munkatervi ütemezés szerint Január 31.	Feljegyzés a vezetői ellenőrzésről Féléves vezetői értékelés
		Félévkor	Június 10.	Év végi vezetői értékelés
		Év végén		

II. év

Feladat	Felelős	Határidő		Indikátor Dokumentum
Regisztráció	Csoportvezető óvónő	Nevelési év kezdetén	Október 31.	Személyiségnapló
Mérés	Csoportvezető óvónő	Félévkor Év végén	Január 15. Május 31.	Nevelési terv és Személyiségnapló
Fejlesztés	Csoportvezető óvónő	Folyamatos	Május 31.	Személyiségnapló Egyéni haladási napló
Értékelés	Csoportvezető óvónő	Félévkor Év végén	Január 15. Május 31.	Nevelési terv és Személyiségnapló értékelése
Ellenőrzés	Óvodavezető	Vezetői ellenőrzéskor Félévkor Év végén	Munkatervi ütemezés szerint Január 31. Június 10.	Feljegyzés Féléves vezetői értékelés Éves vezetői értékelés

III. - IV. év

Feladat	Felelős	Határidő		Indikátorok Dokumentum
Regisztráció	Csoportvezető óvónő	Nevelési év kezdetén	Október 31.	Személyiségnapló
Mérés	Csoportvezető óvónő	Félévkor Év végén	Január 15. Május 31.	Nevelési terv és Személyiségnapló
Fejlesztés	Csoportvezető óvónő	Folyamatos	Május 31.	Személyiségnapló Egyéni haladási napló
Értékelés	Csoportvezető óvónő	Félévkor Év végén	Január 15. Május 31.	Személyiségnapló és Nevelési terv értékelése
Ellenőrzés	Óvodavezető	Vezetői ellenőrzéskor Félévkor Év végén	Munkatervi ütemezés szerint Január 31. Június 10.	Feljegyzés Féléves vezetői értékelés Éves vezetői értékelés

3. Nevelési terv tartalmak- segédanyag az excellhez

Egészséges életmódra nevelés:

1. Testápolás

1. Kézmosás előtt ruhája ujját felhúzza
2. Önállóan tisztára mossa kezét
3. Önállóan tisztára mossa arcát
4. Önállóan, rendeltetésszerűen használja a szappant
5. Önállóan törli szárazra kezét
6. Önállóan mos fogat
7. Fogápoló eszközeit önállóan tartja tisztán
8. Önállóan használja a WC-t
9. Segítség nélkül használja a WC papírt
10. Használat után leöblíti a WC- t
11. WC használat után önállóan mos kezét
12. A saját testápoló eszközeit önállóan használja
13. A testápoló szereket önállóan teszi helyre
14. Önállóan tud orrot fújni
15. Szükség szerint önállóan használja a zsebkendőt
16. A használt zsebkendőt önállóan a szemetesbe dobja
17. Köhögéskor, tüsszentéskor szája elé teszi a kezét

2. Étkezés

1. Önállóan, pontos eszközválogatással terít
2. Helyes sorrendben, önállóan terít
3. Az evőeszközöket önállóan használja, helyes tartással
4. Tálból önállóan szed
5. Önállóan tud kancsóból önteni
6. A csoport normái szerint önállóan jelzi szükségleteit
7. A tányér fölé hajolva önállóan étkezik
8. Használja a szalvétát
9. Betartja a kulturált étkezés szabályait

3. Öltözködés

1. Önállóan öltözködik
2. A cipőt a megfelelő lábára húzza
3. Ruháját önállóan összehajtja
4. Hőérzetének megfelelően öltözik
5. Ruháját önállóan a helyére teszi
6. Tud cipőt kötni
7. Ügyel környezetére esztétikájára

4. Pihenés

1. Alvás közben szobatiszta
2. Nyugodtan, társai zavarása nélkül pihen
3. Ágyneműjét önállóan hajtja össze, megigazítja
4. Szükségleteit képes szabályozni, késleltetni
5. A napirend változásait rugalmasan éli meg

6. Mozgás, levegőzés

1. Szívesen tartózkodik a szabadban
2. Az udvaron, játszótereken önállóan betartja a szabályokat

7. Egészségvédelem

1. A balesetvédelmi szabályokat önállóan betartja
2. Szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt

Érzelmi-, erkölcsi és közösségi nevelés

Személyes érzelmek

1. Szívesen jár óvodába
2. Biztonságérzete kialakult
3. Bátran elmondja a véleményét
4. Önérvényesítése a csoportnormák betartása mellett történik
5. Képes vágyai, igényei késleltetésére
6. Őszintén vállalja tetteit
7. Önbizalma- megfelelő
8. Nemi identitástudata kialakult
9. Pozitív az énképe
10. Tud magáról jót mondani
11. Képes érzelmei megfogalmazására
12. A humoros helyzeteket a csoportnorma keretein belül éli meg
13. Óvja közvetlen környezetét

Szociális érzelmek:

14. Csoporttársai nevét, jelét ismeri
15. Van állandó barátja
16. Társai különbözőségét elfogadja
17. Társaival együttműködő
18. Társaival kezdeményező
19. A csoport szabályait ismeri
20. A csoport szabályait betartja
21. A csoport szabályait betartatja
22. Szívesen, önként segít társainak
23. Tud segítséget kérni- az udvariassági formák betartásával
24. Tudja kezelni a konfliktusait konszenzusos formában
25. A felnőttekkel elfogadó
26. A felnőttekkel kezdeményező
27. Feladatokat önként vállal
28. Tiszteletben tartja a másik személyes terét
29. Büszke a csoport sikereire
30. Kifejezi elismerését társa sikeres tevékenysége iránt

Értelmi nevelés és fejlesztés

Játék

1. Ismeri a játékok helyét
2. Vigyáz a játékok épségére
3. Elfogadja a szabad társválasztásból adódó visszautasítást
4. Elsajátította a visszautasítás udvarias formáját
5. Elfogadja, hogy a játékot kérésre nem kell átadni
6. A földre leesett, szétgurult játékot önállóan felszedi
7. A már nem használt játékot önállóan a helyére teszi
8. Elmélyülten játszik
9. Elmélyülten játszik társsal
10. Elmélyülten játszik társakkal

11. Képes önálló játékválasztásra
12. A másik alkotására vigyáz
13. Alkotásait megőrzi
14. Nagymozgásait korlátozni tudja a csoportszobában
15. Konstruációs, ill. gyakorló játékkal játszik
16. Szerepjátékot játszik
17. Szabályjátékok közül kedveli- a mozgásos és az értelemfejlesztő játékokat
18. Képes önálló szabályalkotásra
19. A szabályokat önállóan betartja
20. Bábjátékot játszik
21. Szívesen bábozik a csoport számára
22. Képes önálló történet, élmények megjelenítésére
23. Dramatizálásban szívesen vállal szerepet
24. Felidézi a mese fordulatait, reprodukál

Munka

1. A saját személyével kapcsolatos munkát önállóan végzi
2. Megbízásokat vállal
3. Szívesen vállal a közösségért munkát
4. A rábízott és/vagy vállalt feladatot pontosan végzi
5. Észreveszi, hogy hol segíthet
6. Munkatempója- gyors/átlagos
7. Önként ügyel környezete rendjére
8. Munkatevékenységben tud együttműködni
9. Vigyáz az élő környezetre

Tanulás

Mozgás

1. Sokat mozog
2. Örömmel vesz részt a mozgásos tevékenységekben
3. Terhelhetősége, kondíciója fejlett/átlagos
4. Mozgása jól koordinált járás közben
5. Mozgása jól koordinált futás közben
6. Egyensúlyérzéke – fejlett/átlagos
7. Utánzóképesége- fejlett/átlagos
8. Ritmusképesség- ütemtartással jár
9. Versenyhelyzetekben tud küzdeni
10. Versenyhelyzetekben lelkesíti csapattársait
11. Gyorsasága – robbanékony/átlagos
12. Finommotorikája- fejlett/átlagos
13. Téri tájékozódása- fejlett
14. Testsémája- kialakult (csukló áll, váll, térd, könyök is!)

Mese- vers

1. Szívesen hallgat mesét
2. Szívesen hallgat verset
3. Kedveli a mondókákat
4. Kezdeményezéseken részt vesz
5. Figyelme tartós

6. Emlékezete megbízható
7. Képes az általa kedvelt vers reprodukálására
8. Képes az általa kedvelt mese reprodukálására
9. Kitalál meséket, történeteket
10. Képről önállóan mesél

Ének-zene, énekes játék

1. Képes mondókák, dalok reprodukálására
2. Képes a kezdőhang átvételére
3. A halk - hangos különbségét érzékeli
4. A magas – mély különbségét érzékeli
5. A gyors – lassú különbségét érzékeli
6. Tud dallamot bújtatni
7. Tudja érzékeltetni az egyenletes löktetést tapssal
8. Tudja érzékeltetni az egyenletes löktetést járás közben
9. Képes ritmus visszaadására- motívum hosszúságban
10. Ismeri a dalokhoz kapcsolódó mozgásformákat
11. Ismeri a különböző térformákat

Rajzolás mintázás, kézimunka

1. Szeret ábrázolni
2. Megfigyelőképessége pontos
3. Ceruzafogása alulról 3 ujjal történik
4. Tud ollóval vágni
5. Ecsetkezelése alulról 3 ujjal történik
6. Színhasználata gazdag
7. Ismeri az alapszíneket
8. Balról jobbra haladás iránya rögzült
9. Emberábrázolása részletes, testrészeket megjelenítő, arányos
10. Megfigyelhető a képalakításra törekvés
11. Betartja a tevékenységhez kapcsolódó szokásokat
12. Kézdominanciája kialakult
13. Kreatív, fantáziadús

Külső világ tevékeny megismerése

1. Érdeklődő a környezete iránt
2. Ismeretei gazdagok/átlagosak
3. Képes új ismeretek megszerzésére
4. Képes új ismeretek alkalmazására
5. Képes egyszerű problémahelyzetek felismerésére
6. Képes egyszerű problémahelyzetek megoldására
7. Figyelme tartós
8. Megfigyelőképessége pontos
9. Emlékezete megbízható
10. Felismeri az elemi összefüggéseket
11. Van kialakult számfogalma 5-ös számkörben
12. A relációkat ismeri
13. Ismeretei gyakran megjelennek aktív szókincsében
14. Gondolkodása problémamegoldó
15. Feladattudata, tartása kialakult
16. Kialakult az időészlelése- napirend, hét napjai, napszakok, évszakok
17. Képes egyszerű műveletek elvégzésére- összehasonlítás, általánosítás, analízis, szintézis...
18. Él a hibajavítás lehetőségével

19. Képes ítéletalkotásra

Anyanyelvi nevelés

1. Képes gondolatai megfogalmazására összetett mondatokban
2. Szókincse gazdag/átlagos
3. Hallása ép
4. Fonéma hallása jó
5. Beszéde tiszta
6. Beszédkedve nagy, sokat beszél
7. A csoport előtt is elmondja gondolatait
8. A szituációnak megfelelően reagál
9. A szavakat helyesen ragozza
10. Beszédfegyelme kialakult
11. Megfelelő tempóban beszél
12. Megfelelő hangerővel beszél
13. Igényli a szemkontaktust
14. Érti a metakommunikációs jelzéseket

4.NEVELTSÉGI SZINT MÉRÉSI EREDMÉNYEINEK REGISZTRÁCIÓS LAPJA 1.

A gyermek neve:....., születési ideje:.....

Életkor	Területek													Mutatók				
	Egészséges életmódra nevelés											Érzelmi, erkölcsi nevelés		Átlag		Átlag %		
Testápolás	Étkezés		Öltözködés		Pihenés		Levegőzés		Egyéb									
3-4 éves																		
4-5 éves																		
5-6 éves																		
6-7 éves																		

Életkor	Területek														Mutatók					
	Értelmi nevelés														Anyanyelvi nevelés		Átlag		Átlag %	
Játék	Munka		Mozgás		Mese- vers		Ének- zene		Rajzolás		Külső világ									
3-4 éves																				
4-5 éves																				
5-6 éves																				
6-7 éves																				

5. Csoport neveltségi szintjének mérési eredmény összesítő lapja

		Nagyok		Középsősök		Kicsik		Csoport átlaga		Hozzáadott pedagógiai érték
		Félév	Év vége	Félév	Év vége	Félév	Év vége	Félév	Év vége	
1.	Testápolás									
1	Egészséges életmódra nevelés									
1.	Étkezés									
2	Egészséges életmódra nevelés									
1.	Öltözködés									
3	Egészséges életmódra nevelés									
1.	Pihenés									
4	Egészséges életmódra nevelés									
1.	Levegőzés									
5	Egészséges életmódra nevelés									
1.	Egyéb									
6	Egészséges életmódra nevelés									
	Személyes érzelmek									
2.	Érzelmi-, erkölcsi és közösségi nevelés									
1										
	Szociális érzelmek									
2.	Érzelmi-, erkölcsi és közösségi nevelés									
2										
3.	Játék									
1	Értelmi nevelés és fejlesztés									
3.	Munka									
2	Értelmi nevelés és fejlesztés									
3.	Mozgás									
3	Értelmi nevelés és fejlesztés									
3.	Verselés, mesélés									
4	Értelmi nevelés és fejlesztés									

3.	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc								
5	Értelmi nevelés és fejlesztés								
3.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka								
6	Értelmi nevelés és fejlesztés								
3.	Külső világ tevékeny megismerése								
7	Értelmi nevelés és fejlesztés								
4	Anyanyelvi nevelés								
	Átlag								

6. Képességszintek standardja

Egyéni képességek- személyes kompetenciák				
Tartalmak	alapszint/ 0	haladó szint/1	kimeneti szint/2	fejlett szint/3
1. Fizikai tulajdonságok				
- egészség	Keveset jár óvodába	Gyakran beteg	Ritkán beteg	Egészséges
- erőnlét, állóképesség, edzettség	gyenge	fáradékony	terhelhető	Átlagon felül terhelhető
- kitartás	Mozgásos feladat nem köti le	Kérésre rövid ideig bevonható	Huzamosabb ideig képes mozgásos feladatot végezni	Nagy aktivitással, a szabályok betartása mellett, kitartással vesz részt a feladatokban
- tempó	lassú	Átlagosnál gyengébb	Átlagos	Gyors
- nagymozgások	Összerendezetlen	Bizonytalan, pontatlan	Pontos végrehajtásra törekszik	Magabiztos, pontos, összerendezett
- finommotorika	Kialakulatlan, az eszközöket gyakran elejti, feldönti, a kanalat marokra fogja, nagy térigényű	Az eszközöket olykor görcsösen fogja, de rendeltetésszerűen használja,	Ollóval vág, az eszközöket helyesen fogja, használja, gombol,	Biztos önálló eszközhasználat, cipőt fűz, köt
- ceruzafogás	Nem használ ceruzát	Görcsös, merev, helytelen ceruzafogás	Helyes ceruzafogás	Biztos, könnyed ceruzafogás
- kézdominancia	Kialakulatlan	Bizonytalan	Többnyire már a domináns oldalt használja	Stabil dominancia
- egyensúlyérzék	Nagyfelületű tárgyakon sem mozog biztonságosan	Labilis, pontatlan, bizonytalan	Kialakult, stabil	Magas szereken is biztonsággal mozog

2. Perszonalitás	1 szint/ 0	2 szint/1	3 szint/2	4 szint/3
- önállóság	Segítséggel, állandó felügyelet mellett, megerősítések igényével végzi a feladatot	Kérésre elvégzi a rábízott feladatot, felnőtt kontrollja kíséretében	Segítség nélkül, önállóan alkalmanként felnőtt kontrollal végzi a tevékenységet	Belső készítésből fakadóan vállal feladatot és azt önállóan oldja meg és fejezi be
- önbizalom	Passzív, nagy biztatást igényel,	Labilis, szeszélyes, segítséget elváró. A jutalmazás az, ami érzelmeit mozgatja	Magabiztos, a pozitív személyiségjegyek mellett, tisztában van a negatívumokkal is, de még nem képes minden alkalommal uralkodni rajtuk	Magabiztos, a változásért képes erőfeszítést tenni.
- énkép	Kialakulatlan	Formálódik, alul, vagy felül értékeli magát	Tud olyat mondani, amiben jó	Az önismerete közelít a reálishoz
- érzelmi- akarati tulajdonságok	Dacos, szembeszegülő	Szertelen, nem látja át tettei következményét	Alkalmazkodik, törekszik az együttműködésre	Elfogadó, kiegyensúlyozott, saját érzelmi- akarati állapotát szabályozni képes
- felelősségvállalás	Nincs felelősségérzete	Ismeri a szabályokat, de nem látja a tetteivel való összefüggést	Ismeri a szabályokat, látja a tetteivel való összefüggést, olykor vállalja a felelősséget	Ismeri a szabályokat, látja a tetteivel való összefüggést, vállalja tetteiért a felelősséget
- önfegyelem	Érzelmében nem képes uralkodni	Érzelmében csak felnőtt jelenlétében képes uralkodni	Törekszik érzelmei kontrollálására	Képes a csoportnormák tiszteletben tartásával
- kudarc	Regresszióval, agresszióval reagál rá	Közömbös, feladja	Segítséggel képes túljutni rajta	Elfogadja a kudarcot, nem befolyásolja negatívan további tevékenységben
- siker	Közömbös irányta	Elbizakodottá teszi	További tevékenységre készíti	Helyén kezeli
- tájékozódás- testen	Főbb testrészeit nehezen ismeri fel, nevezi meg	Főbb testrészeit segítséggel megnevezi és	Legtöbb testrészét biztonsággal megnevezi	Minden testrészét biztonsággal felismeri,

		megmutatja	és a részletekre kitérően meg is mutatja	megnevezi és tudja azok funkcióját, ismeri a jobb és bal oldalt
- tájékozódás- térben	Kezdetleges, gyakran téveszt	Segítséggel követi a mindennapi életével kapcsolatos leggyakoribb irányokat (alá, fölé, mellé, mögé), gyakran téveszt	Tájékozódási pontok segítségével sikeresen tájékozódik, Ritkán téveszt.	Helyhatározókkal képest társait irányítani. Önállóan tájékozódik ismert környezetben.
- tájékozódás- síkban	Iránymeghatározása kezdetleges, pontatlan	Segítséggel, irányítással tájékozódik csak az irányok között	Tájékozódási pontok megadásával, kis segítséggel tevékenységében és beszédében is alkalmazza az irányokat	Önállóan képes síkban megjelölni az irányokat és szóban meghatározni azokat
- tájékozódás- időben	kialakulatlan	Napirendben képes tájékozódni	Segítséggel, eszközzel, (évszaktábla, hetirend) képes tájékozódni	Időben jól tájékozódik

Társas képességek- szociális kompetenciák				
Tartalmak	alapszint/0	haladó szint/1	kimeneti szint/ 2	fejlett szint/3
- kapcsolatteremtés	Passzív, vagy elutasító	Társaikhoz közeledik, érdeklődéssel figyeli őket, bevonható a tevékenységbe, de nem kezdeményez	A kapcsolatteremtésben együttműködő, elfogadó	Társas kapcsolatokban kezdeményező, ötleteit bátran közli
- kapcsolattartás	A felnőttekkel, társaival elutasító, egyedül tevékenykedik	A felnőttekkel, társaival elfogadó, egymás mellett tevékenykedés jellemzi	A társaival nyitott, van barátja	Képes az együttműködésre, többen alkotnak baráti csoportot

- együttműködés	Felnőttektől, társaktól elkülönül	Az őt körülvevő társakat, felnőtteket elfogadja, szükségleteit közli velük, elviseli a közelséget	Ismeri a viselkedési normákat, társaival rövid ideig együttműködik	Környezetével empatikusan viselkedik, képes tartós együttműködésre.
- szerepvállalás	Nem vállal szerepet, elutasító	Elfogadja a vezetést	Képes vezetésre	Képes vezetni és elfogadni a vezetést is
- alkalmazkodás	Elkerülő	versengő	kompromisszumkereső	problémamegoldó
- konfliktuskezelés	Nem viseli el a társak közelségét, konfliktusra érzékenyen és/vagy agresszíven reagál	Elviseli a társak közelségét, konfliktus esetén érzékenyen és/vagy agresszíven reagál	konfliktusait felnőtt segítséggel oldja meg	Konfliktusait konszenzussal igyekszik megoldani
- feladattudat	Kialakulatlan.	Motiváció hatására dolgozik.	Kevés motivációra van szüksége, együttműködő	Céltudatosság jellemzi
- feladattartás, motiváció	Bármely külső inger eltereli a figyelmét, nem viszi végig. Állandó felnőtt irányítást igényel.	Bizonytalan, megerősítést vár. Feladatvégzése nehézkes, segítséget igényel.	Feladatvégzésben jó megoldásokra törekvő, hiba esetén elbizonytalanodik	Önálló, a kéréseket örömmel teljesíti. Törekszik a jó megoldásra és él a hibajavítás lehetőségével.
- szabálytudat	Ismerkedik a szabályokkal	Ismeri a szabályokat, felnőtt kontrollja mellett azokat be is tartja.	Szabálytudata kialakult, törekszik azok betartására, tisztában van a szabályok be nem tartásának következményeivel	A szabályokat önmaga és mások biztonsága érdekében alkalmazza. Másokat is figyelmeztet azok betartására.
- monotónia tűrés	nincs	Rövid ideig képes elviselni	Átlagos	Hosszabb ideig, a feladat befejezéséig tart
- munkatempó	lassú	Átlagosnál gyengébb	Átlagos	Gyors

Értelmi képességek- kognitív kompetenciák				
Tartalmak	alapszint/0	haladó szint/1	kimeneti szint/2	fejlett szint/3
érezékelés, észlelés	Magányosan manipulál, érzékszervein keresztül ismerkedik	Leginkább szemlélődő.	Egyre inkább meg akarja ismerni saját magát és képességeit	Érezékelését, észlelését magas szinten használja, megfogalmazza
megismerés,	Keveset kérdez, ritkán utánozza a felnőtteket.	Az ismeretszerzési igénynek már van jele.	Gyakori kérdéseivel egyre inkább meg akarja ismerni a környezetét,	Sokirányú kérdései analízáláshoz, szintetizáláshoz, csoportosításhoz, általánosításhoz vezetnek.
- emlékezet	A spontán emlékezet érzelmi telítettséű cselekvésekbe ágyazott emlékképek 1-2 mozzanatára korlátozódik	A mechanikus emlékezet érzelmhez, mozgáshoz, tevékenységhez kötött	A rövidtávú memóriája képek, tevékenységek, beszélgetések hatására előhívódik. Élmények hatására a hosszú távú emlékezet is működik	Szándékos emlékezettel a régebben történt eseményeket, meséket logikusan, részletesen fel tud idézni. Az időrendiségben eligazodik, alkalmazni is képes.
- érdeklődés, kíváncsiság,	Rövid ideig tartó cselekvések közben ritkán kérdez, alig érdeklődik a körülötte lévő tevékenysége iránt	Érdeklődését ugyanazon cselekvés köti le, mellyel már hosszabb ideig képes manipulálni.	Szinte minden új dolog iránt érdeklődik, a tevékenységek aktív résztvevője.	A környezet iránti érdeklődése széles körű. Érdeklődési folyamatában is képes érzelmeit irányítani. A tevékenységekben kitartó.
- képzelet	Csapongó érzelmei mellett a képzeletének még nincs szerepe.	Az elképzelt dolgok valóságértéket kapnak képzeletében, mely még szegényes. A valóság és a képzelet közötti különbség keveredik.	Maga is képes egyszerű történeteket elképzelni és alkotni, fantáziáját működteti. Játékában kezd tükröződni képzelete	Különbséget tesz a valóság és a képzelet között. Alkotó képzelete a játékában, tevékenységeiben is gazdagon, színesen jelenik meg, amelyet képes megfogalmazni.

- figyelem	Rövid ideig figyel. Szemlélődés közben minimális más inger is eltereli a figyelmét az adott feladatról	Elsősorban a játék köti le. Érzelmi motiválás szükséges a tartósabb figyelemhez. Változó az adott tevékenység iránti összpontosítása	Összehasonlításra képes, figyelve tartós, koncentrált. Külső zavaró ingerek kevésbé befolyásolják annak tartósságát.	Figyelmét akaratával befolyásolni tudja, melynek jellemzője a kitartás. Apróbb részletekre is figyel. Képes az összpontosításra, és figyelem megosztásra
- gondolkodás	„Mi ez” korszak. Szemléletes cselekvő gondolkodás	„Miért” korszak. Szemléletes- cselekvő gondolkodás	Számfogalma 5 szk.-ben kialakult. Szemléletes- képszerű szint	Számfogalma 6-os szk.-ben stabil. Elvont fogalmi szint.
- Csoportosítás, osztályozás	Tárgyakat szétszed, de még nem érti a részegész kapcsolatát.	Tevékenységek közben kezdi keresni az összefüggéseket, mely elsősorban kérdésekben nyilvánul meg.	Ismert szempont szerint válogat, összerendez. Gyakran hasonlítja össze a dolgokat.	Saját szempontot is használ a válogatásban, sorba rendezésben.
- Problémamegoldás	A felmerült problémát nehezen érti, a megoldást nem látja	A probléma megoldásához segítséget igényel.	A probléma megoldását egyedül végzi, él a hibajavítás lehetőségével	A tevékenységekben képes a gondolkodási műveletek önálló alkalmazására.
- Ok- okozati összefüggések	Még nem tudja megfogalmazni tapasztalatait.	A dolgokat kezdi összehasonlítani, alakul a fogalmi szintű megértés	Elemi összefüggések megfogalmazására képes.	Képes a dolgokat összefüggéseiben szemlélni és következtetéseket levonni.

Anyanyelvi képességek- nyelvi- kommunikációs kompetenciák

Tartalmak	alapszint/0	haladó szint/1	kimeneti szint/2	fejlett szint/3
- Beszédészlelés, beszédértés	Nem érti a hozzá intézett közléseket	Főképpen kétszemélyes kapcsolatban érti a beszédet, befolyásolják a környezet elterelő ingerei. Képes a visszakérdezésre.	A közléseket megérti, felfogja, teljesíti	Gyorsabb tempó és elterelő ingerek mellett is megérti a hozzá intézett kérdéseket, melyekre logikus választ ad.
- Beszédkedv,	Nem, vagy keveset beszél	Társaival kommunikál. Kérdésekre válaszol,.	Spontán és szívesen beszél élményeiről. Mondatai összefüggőek. Beszéde függetlenedik cselekedeteitől	Érzéseiről, gondolatairól belső késztetésből adódóan összefüggően és szívesen beszél. Önként, aktívan vállalkozik ismeretei visszaadására.
- Szókincs	Nem mérhető	Szegényes	Átlagos	Gazdag, árnyalt
- Beszédhiba, beszédzavar	Beszéde sokszor alig érthető a különböző élettani beszédhibák következtében, vagy nem beszél.	Bizonyos helyzetekben beszédhibák fordulnak elő (dadogás, légzéstechnikai hibák, pöszeség). Beszéde tisztul.	Képes figyelni a helyes ejtésre, törekszik a helyes hangképzésre	Hangképzése tiszta, szóejtése tagolt, mondatfűzése szabályos. Artikulációja helyes.
- Hangerő	Nem beszél	Nem megfelelően használja a hangerőt	Megfelelően képes szabályozni hangerejét	Hangerejét a szituációnak megfelelően képes szabályozni
- Beszédtempó	Nem beszél	Nem megfelelő	Átlagos tempóban beszél	Természetes ritmusban, tagoltan beszél
- Nem verbális kommunikáció	Közömbös, illetve nem érti a metakommunikációs jeleket.	Érti, de nem használja, vagy félreérti a metakommunikációs jeleket.	Érti és kezdi használni a metakommunikációs jeleket.	Ismeri és használja a gesztusnyelvet. Elég 1-1 jel a figyelemfelhívásra.
- Beszédfigyelem	Közlései fegyelmezésére még nem képes,	Még nem képes uralkodni vágyain gyakran más	Képes a felnőt és a társ rövid mondandójának	A másik közlésének kivárására képes,

	kontrollja még nem működik. Kezdeti kommunikációja mellett jellemzője a zárkózottság.	beszélők szavába vág. Felszólításra is csak rövid ideig képes az óvónőre és társaira csendben figyelni.	végighallgatására, a kiváráásra.	beszédébe nem szól bele.
--	---	---	----------------------------------	--------------------------

7.SZEMÉLYISÉG NAPLÓ MÉRÉSI EREDMÉNYEINEK REGISZTRÁCIÓS LAPJA

A gyermek neve:....., születési ideje:.....
 Státusza: SNI, BTMN, sérülés típusa:.....

Életkor	Tartalmak										Átlag %	
	Fizikai tulajdonságok		Perszonalitás		Társas képességek		Értelmi képességek		Anyanyelvi képességek			
3-4 éves												
4-5 éves												
5-6 éves												
6-7 éves												

8. Csoport személyiségnapló mérési eredményeinek összesítő lapja- módosítás alatt

9.Személyiség lap

A családlátogatás-, befogadás, valamint a gyermek személyiségfejlődésében bekövetkező kirívó és/vagy hosszan tartó változások* és a fogadó óra tapasztalatai, fejlesztési tevékenységek és eredményeinek regisztrálására

1/1 <u>A családlátogatás tapasztalatai</u>
1/2
2/1
2/2
3/1
3/2
4/1
4/2

*Változások: Pl.:válás, költözés, rendkívüli esemény, testvér születése, hosszantartó betegség, stb

10.Egyéni fejlesztési lap

Gyermek

neve:.....

1 év/1. félév (01. 15.)	
A gyermek erősségei:	Fejlesztendő területek, feladatok:
1 év/2. félév (05. 30.)	
A gyermek erősségei:	Fejlesztendő területek, feladatok:
2 év/1. félév (01. 15.)	
A gyermek erősségei:	Fejlesztendő területek, feladatok:
2 év/2. félév (05. 30.)	
A gyermek erősségei:	Fejlesztendő területek, feladatok:
3 év/1. félév (01. 15.)	
A gyermek erősségei:	Fejlesztendő területek, feladatok:
3 év/2. félév (05. 30.)	
A gyermek erősségei:	Fejlesztendő területek, feladatok:
Tanulmányait 09. 01-től megkezdi az .....Általános Iskolában	
4 év/1. félév (01. 15.)	
A gyermek erősségei:	Fejlesztendő területek, feladatok:
4 év/2. félév (05. 30.)	
A gyermek erősségei:	Fejlesztendő területek, feladatok:

11. TEHETSÉG LAP*

Gyermek neve:.....
 ideje:.....

Születési

Tehetségterületek- speciális képességek

- **Előadói képesség:** Mesélés, verselés, bábozás, dramatizálás - **Zenei képesség:** Hallás, ritmus, éneklés - **Mozgásképesség:** Gyorsaság, ügyesség, hajlékonyság, ritmusképesség
 - **Improvizációs képesség:** Szöveg, ritmus, dallam, mozgás **Vizuális képesség: térben:** építés, barkácsolás, mintázás, konstruálás **síkban:** rajzolás, egyéb vizuális technikák, pl.: díszítés - **Logikai képesség:** Összefüggések felismerése, problémamegoldás, számfogalom

1 év/1 félév	1 év/2 félév	2 év/1 félév	2 év/ 2 félév	3 év/ 1 félév	3 év/ 2 félév	4 év/ 1 félév	4 év/2 félév

Felső Sor* A gyermekre jellemző tehetség területet, képességet kell beírni, amiben kimagasló, átlagtól eltérő teljesítményt mutat. Lehetőség van több terület megnevezésére is. Alsó sor: A versenyek, rendezvények megnevezése.

13. Óvodáskor végére elérendő követelményszint

13.1. Egyéni képességek- személyes kompetenciák

13.1.1. Fizikai tulajdonságok:

Az óvodáskor végére a gyermek egészséges, terhelhető, huzamosabb ideig képes átlagos tempóban mozgásos feladatot végezni, nagymozgása rendezett, törekszik a pontos végrehajtásra.

Finommotorikája fejlett, az eszközöket, ceruzát rendeltetésszerűen, többnyire a domináns oldalon használja. Egyensúlyérzéke kialakult, stabil.

13.1.2. Perszonalitás:

Segítség nélkül, önállóan, alkalmanként felnőtt kontrollal végzi a tevékenységeket. Magabiztos, a pozitív személyiségjegyek mellett, tisztában van a negatívumokkal is, de még nem képes minden alkalommal uralkodni rajtuk. Tud olyat mondani, amiben jó.

Alkalmazkodik, törekszik az együttműködésre. Ismeri a szabályokat, látja a tetteivel való összefüggést, olykor vállalja a felelősséget.

Törekszik érzelmei kontrollálására. Segítséggel képes túljutni a kudarcon, a siker további tevékenységre készíti.

Legtöbb testrészét biztonsággal megnevezi és a részletekre kitérően meg is mutatja. Tájékozódási pontok megadásával, kis segítséggel tevékenységében, időben és beszédében is alkalmazza az irányokat, ritkán téveszt.

13.2. Társas képességek- Szociális kompetenciák

Kapcsolatteremtésben együttműködő, elfogadó, társaival nyitott, van barátja, ismeri a viselkedési normákat, társaival rövid ideig együttműködik. Szerepvállalásban kompromisszumkereső, képes vezetésre, konfliktusait felnőtt segítséggel oldja meg. Feladatvégzésben jó megoldásokra törekvő, kevés motivációra van szüksége, hiba esetén elbizonytalanodik.

Szabálytudata kialakult, törekszik azok betartására, tisztában van a szabályok be nem tartásának következményeivel, monotonia tűrése, munkatempója átlagos.

13.3. Értelmi képességek- kognitív kompetenciák

Gyakori kérdéseivel egyre inkább meg akarja ismerni a környezetét, saját magát és képességeit.

A rövidtávú memóriája képek, tevékenységek, beszélgetések hatására előhívódik.

Élmények hatására a hosszú távú emlékezet is működik.

Szinte minden új dolog iránt érdeklődik, a tevékenységek aktív résztvevője

Maga is képes egyszerű történeteket elképzelni és alkotni, fantáziáját működteti.

Játékában kezd tükröződni képzelete.

Összehasonlításra képes, figyelme tartós, koncentrált. Külső zavaró ingerek kevésbé befolyásolják annak tartósságát.

Számfogalma 5 számkörben kialakult. Gondolkodása szemléletes- képszerű.

Ismert szempont szerint válogat, összerendez. Gyakran hasonlítja össze a dolgokat.

A probléma megoldását egyedül végzi, él a hibajavítás lehetőségével.

Elemi összefüggések megfogalmazására képes.

13.4. Anyanyelvi képességek- nyelvi- kommunikációs kompetenciák

Beszédértése jó, a közléseket megérti, felfogja, teljesíti. Spontán és szívesen beszél élményeiről. Mondatai összefüggőek. Beszéde függetlenedik cselekedeteitől.

Szóincse és beszédtempója átlagos.

Képes figyelni a helyes ejtésre, törekszik a helyes hangképzésre. Szituációnak megfelelően képes szabályozni hangerejét.

Érti és kezdi használni a metakommunikációs jeleket.

Képes a felnőtt és a társ **rövid** mondandójának végighallgatására, a kiváráásra.